

“

”

ธรรมชาติของความว่าง Nature void

เฝ้าดู Observe

ไม่ตัดสินใจ do not decide

ไม่มี neither

ผู้ดู observer

และ nor

สิ่งที่ถูกดู observed

Handwritten text in Devanagari script, likely a title or heading, positioned at the top of the page.

ทุกขณะ Every moment
คือ is
กำไรชีวิต a benefit of life

ความสงบคือเต๋า

โดย มาร์จอรี่ ชู

ฉันได้ไปเขียนสตูดิโอของคามินเป็นครั้งแรกเมื่อหลายปีก่อน นานจนจำไม่ได้ว่ากี่ปีมาแล้ว แต่ยังจำได้ว่าฉันบอกคามินไปว่าฉันชอบสามคำให้กับผลงานของเขา ได้แก่

ความยิ่งใหญ่ (immensity) – dà (ต้า),

ความหนักหน่วง (weightiness) - zhòng (จิ่ง)

ความแปลกแยก (awkwardness) - zhuō (จั่ว)

คามินไม่เคยลืมทั้งสามคำนี้ และเมื่อเขามาเยี่ยมฉันที่ประเทศสิงคโปร์เพื่อนำเสนอผลงานของเขาที่งานอาร์ก สเตจ (Art Stage) ประจำปี 2561 เขาได้ขอให้ฉันอธิบายความหมายของคำว่า ต้า จิ่ง และ จั่ว

และเนื่องจากฉันมีความเข้าใจในปรัชญาการดำรงชีวิตของคามินมาบ้าง จึงรู้สึกที่ตนเองสามารถเขียนขึ้นเป็นบทความชิ้นนี้สำหรับหนังสือของเขาได้

คำนำ

หนังสือเล่มนี้มีชื่อว่า “

” ซึ่งเป็นช่องว่างในเครื่องหมายคำพูด

ในความเป็นจริงแล้ว ช่องว่างนั้นคือชื่อของคามินที่ใช้ตัวอักษรสีขาว ทำให้ดูเหมือนเป็นพื้นที่ว่างเปล่า เมื่อผู้ชมนึกไปว่าไม่มีอะไรอยู่ในช่องว่างนั้น แท้จริงแล้วกลับมีบางสิ่งอยู่ในนั้น และคามินกำลังเล่นกับภาพลวงตานี้ เขาตัดสินใจแสดงออกถึงความว่างเปล่าผ่านสิ่งที่เรามองเห็น ไม่ใช่ด้วยถ้อยคำที่สื่อถึงมันโดยตรง

Calmness is Tao

by Marjorie Chu

My very first visit to Kamin Lertchaiprasert's studio was many years ago, too many to remember, but I remember telling him that I had three words to describe his work:

Immensity - dà,

Weightiness - zhòng

Awkwardness - zhuō

Kamin never forgot these three words, and when he visited me in Singapore to present his works at Art Stage 2018, he asked me to explain the meaning of dà, zhòng and zhuō.

Having understood something of Kamin's life philosophy, I feel that I am able to write this essay for his book.

Introduction

The title of the book is “ ”, which is blank in quotation marks.

In actual fact, the blank is filled with Kamin's name in white, giving the appearance of being empty. When viewers think there is nothing, there is in fact something inside, and Kamin plays with this illusion. To use the visual and not the word is how he decides to express emptiness.

ไม่มีฉันท-ไร้คิด-ไร้การเวลา
๒๕๖๐, ถ่ายภาพ : มาร์จอรี่ ชู

เขากล่าวสับไปว่า เราสามารถบรรลุโลกทั้งใบ กาแล็กซี่ทั้งหมด รวมทั้งท้องฟ้าและหมู่ดาวไว้ในพื้นที่อันว่างเปล่านี้ได้ ด้วยเพราะสิ่งเหล่านั้นล้วนไม่มีอยู่อย่างแท้จริง

คำว่า “ ” จึงทั้งยิ่งใหญ่ หนักหน่วง และแปลกแยก

ความหมายของคำว่ายิ่งใหญ่

คามินรู้ดีว่าการสร้างงานศิลปะช่วยให้เขาเข้าใจความหมายที่แท้จริงของชีวิต เพื่อให้สื่อต่อการทำความเข้าใจนี้ เขาได้ขึงพินผ้าใบขนาดใหญ่ไว้ในสตูดิโอของเขา เตรียมพร้อมให้เขาบันทึกความคิดของตนลงไปได้ทุกเมื่อ

หลังจากนั่งสมาธิ คามินจะมาก็สตูดิโอ มุ่งหน้าสู่พินผ้าใบที่ขึงไว้ และจุ่มแปรงลงในขวดหมึกเพื่อก้าวสู่ขั้นตอนแห่งการสัมผัสตัวตน เวลา และจิต จากนั้นเขาจะถ่ายเทน้ำหมึกจากเท้ามาที่มือ โหมตัวลดแปรงลงสู่ผ้าใบพินใหญ่นั้น แล้วทำงานอย่างรวดเร็วเพื่อแสดงออกถึงความคิดของเขา ก่อให้เกิดสามผลงานบนพินผ้าใบ ได้แก่ ‘ไม่มีฉันท-ไร้คิด-ไร้การเวลา’

เรารู้สึกถึง ความยิ่งใหญ่ ในชิ้นงานเหล่านี้จากลีลาในการทวัดฝีแปรง ซึ่งทำให้เราสัมผัสได้ถึง ความสง่างามอันไร้ขอบเขต ความยิ่งใหญ่ที่ไม่เพียงหมายถึงขนาดของชิ้นงานเท่านั้น แต่ยังสื่อถึงความกว้างใหญ่ไพศาลและความไม่มีที่สิ้นสุดของความหมายของผลงานด้วยเช่นกัน กายที่สุดแล้วจะมีถ้อยคำใดยิ่งใหญ่ไปกว่าการอยู่เหนือตัวตน ความคิด และเวลาอีกหรือ

ความหมายของคำว่าหนักหน่วง

คามินแสดงถึงการเรียนรู้ชั้นสามขั้นในผลงานที่มีชื่อว่า ‘Self-Awareness’ ซึ่งในภาษาไทยหมายถึง “ความรู้ตัวทั่วพร้อม” ภาพนี้มีเพียงท่อน้ำ ในส่วนของขนาดภาพและความเข้มข้นของน้ำหมึกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อความและความลุ่มลึกอย่างยิ่งของนิกายเซนด้วย

คามินยังมี “ความกล้าหาญ” ที่จะวาดภาพ “ยายสา” ไว้ด้านบนของชิ้นงาน ภาพมนุษย์ตัวจ้อยบนชิ้นงานขนาดใหญ่ยิ่งเสริมให้ภาพดูมีน้ำหนักมากกว่าความเป็นจริง

คามินอธิบายว่ายายสาเป็นตัวแทนของความรู้ตัวทั่วพร้อม เป็นผู้ที่เข้าถึงปรมาตมสัจจะ หรือความจริงอันไร้กาลเวลา ยายสามีจิตสำนึกใหม่ อยู่เหนือจิตของตน และกลายเป็นเพียงผู้ดู

ทั้งนี้ การเรียนรู้ชั้นมีทั้งหมดสามขั้นด้วยกัน เริ่มจากจิตที่ปราศจากประสบการณ์หรือสติ เป็นจิตที่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นสอนสั่ง “ภูเขาคือภูเขา แม่น้ำคือแม่น้ำ” นี่เป็นจุดเริ่มต้นของวิถีแห่งสติตามธรรมชาติ

รู้ตน, ๒๕๖๐
ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

He goes on to say that, in the empty space, one can put the whole world, the galaxy, the sky and the stars because, actually, they are all nothing.

This very statement “ ” is immense, weighty and awkward.

Meaning of Immensity

Kamin feels that making art helps him to understand the true meaning of life. To facilitate this, he has large canvases stretched and placed in his studio, ready for him to place his thoughts on them at any moment.

After meditation, Kamin comes down to his studio, approaches his stretched canvas on the floor, dips his wide brush into a pot of ink and proceeds to forget self, time, and mind. He transfers his weight from his feet to his hand, bends, and lowers his brush onto the large canvas and works feverishly to express his thoughts, thus producing, on the three canvases, his works, Selfless - Thoughtless - Timeless.

One feels the *immensity* in these works because of the rhythm in the writing, which exudes a borderless grandeur. Immensity does not only refer to the size of the work but also the vastness and infinity of its meaning. After all, how can any message be more immense than to be beyond self, thought, and time?

Meaning of weightiness

Kamin illustrates the three stages in the study of Zen with this work titled ‘Ru Tn’ which means, in the Thai language, ‘Awareness’. This painting carries weight not only in the size and density of ink, but also in the message and great profoundness of Zen.

Kamin has also the ‘courage’ to place ‘Yai Sa’, grandma ‘Sa’, on the very top corner of the painting. The contrast of the minute figure serves to exaggerate the weight of the painting.

He explains that Yai Sa represents awareness. She has reached the point of ultimate truth, timeless truth. She has new consciousness, knowing beyond her own mind. She simply observes.

There are three stages in the study of Zen : starting with a mind that has no experience and no consciousness, and a mind that accepts what others tell him, ‘mountain is mountain, water is water’; this is the origin of nature’s way of consciousness.

Selfless–Thoughtless–Timeless,
2017, Photo : Marjorie Chu

Self–Awareness, 2017
Photo : Amont Nongyao

ชั้น “ระหว่างเรียนรู้” เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหนึ่งมีปัญหาและค้นพบตนเอง บุคคลผู้นี้เริ่มมีความรู้ตัวทั่วพร้อม และไม่แสวงหาสิ่งใด รวมถึงเข้าใจจิตสำนึกใหม่และปรารถนาคะไรๆ อย่างไม่รู้ทิศทาง เขากลับไม่สื่อสารกับผู้อื่นและเลือกอยู่ภายนอกระบบสังคมตามปกติ เนื่องจากเขาคิดว่า “กูเขาไม่ใช่กูเขา” และ “แม่น้ำไม่ใช่แม่น้ำ” เขาเริ่มรู้ตัวและไม่สามารถยอมรับทวิภาวะของโลกแห่งวัตถุและความจริงอันไร้กาลเวลา ดังนั้นจึงเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นและต้องแยกไปอาศัยอยู่อย่างสันโดษ

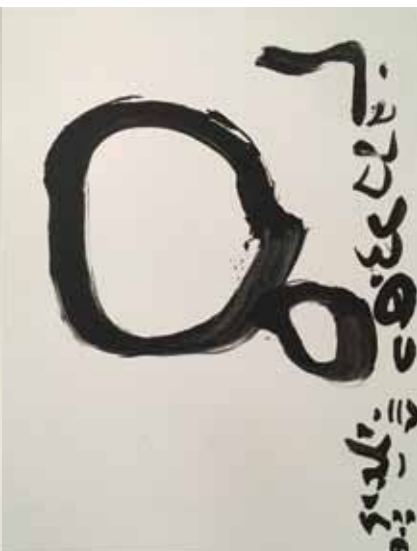
ขั้นสุดท้ายคือสภาวะแห่งการหลุดพ้นจากการยึดติดอันเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหนึ่งเข้าถึงความจริงอันไร้กาลเวลา บุคคลนั้นเป็นอิสระจากโลกแห่งวัตถุ เขาจะดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย และเข้าใจความหมายของชีวิต รวมถึงเข้าใจว่า “กูเขาคือกูเขา” และ “แม่น้ำคือแม่น้ำ” นั่นเอง

ความหมายของคำว่าแปลกแยก

เมื่อบุคคลหนึ่งมองศิลปะ เขาอาจคิดถึงองค์ประกอบศิลป์ ความสมดุล ความขัดแย้งและแนวคิดเบื้องหลังผลงาน ทว่าทฤษฎีเหล่านี้ไม่สามารถนำมาใช้กับภาพวาดชื่อ ‘เผ่าดู’ ของคามินได้

มันเป็นชิ้นงานที่ดูแปลกแยก ทว่ามีเสน่ห์อย่างยิ่ง ด้วยวงกลมหน้าตาคล้ายฟองสบู่ที่ดูเหมือนจะเบียดบังพื้นที่ตัวอักษรที่เขียนไว้ ทั้งที่ความสมดุล/ไร้สมดุล คือแก่นขององค์ประกอบศิลป์

คามินอธิบายว่างานชิ้นนี้ไม่ได้มุ่งเน้นสุนทรียภาพ แต่สร้างขึ้นเพื่อถ่ายทอดข้อความจากเขาเท่านั้น ซึ่งความจริงที่ว่าตัวเขา “อยู่ในจุดนั้นแล้ว” ทำให้ไม่ว่าเขาจะสร้างสรรค์สิ่งใดลงบนกระดาษ ไฟาหรือพื้นผิววัสดุใด คามินสามารถดึงดูดให้ผู้ชมมาชมผลงานของเขาได้ ความแปลกแยกจึงนับเป็นเสน่ห์ของภาพนี้

‘เผ่าดู’ เป็นภาพวาดสำคัญเนื่องจากข้อความแฝงปรัชญาของมัน กล่าวคือการเผ่าดูจิตของตนและสร้างจิตสำนึกใหม่ เมื่อบุคคลหนึ่งกลายเป็นผู้ดู เขาจะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำหรือการถูกกระทำ ฉะนั้นเขาย่อมไม่ตัดสินใจและทำเพียงเผ่าดู การฝึกตนเช่นนี้ทำให้เราสามารถเข้าใจว่ามันไม่มีทั้งสิ่งดีหรือสิ่งเลว ไม่มีทั้งเหตุและผล นี่เป็นปรารถนาคะไรๆ คือไม่ใช่ความจริงทางวัตถุซึ่งเกิดจากภาพลวงตาของความจริง

เมื่อเข้าถึงสภาวะนี้จึงไม่มีความเปลี่ยนแปลงได้อีก ไม่มีทั้งสาเหตุหรือผลลัพธ์ และไม่ซึ่งตัวตน ฉะนั้นการตัดสินใจใด ๆ ล้วนมีผลประโยชน์ของธรรมชาติ

ความสงบแห่งเต๋า

คามินอุทิศผลงานชุดต่อไปนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้และการแสวงหาความสงบแห่ง

The 'in between' stage in the study of Zen is when the person has wisdom and has found himself. This person is beginning to gain awareness. He seeks nothing and understands the new consciousness, the ultimate truth. However he does not communicate with people, he is out of the system of normal society because he thinks 'mountain is not mountain' and 'water is not water'. This person is beginning to gain awareness. He cannot accept the duality of the materialistic world and the timeless truth so he has conflict with people and has to live in seclusion.

The final stage is the state of freedom from attachment when one reaches the timeless truth. The person will be free of the materialistic world. He will live simply, and understands the meaning of life, he understands the 'new' 'mountain is mountain', and 'water is water'.

Meaning of awkwardness

When one looks at art, one thinks of composition, balance, contrast, and concept. These thoughts cannot be applied to Kamin's 'Observe'.

It is an awkward work but very charming: the circles resemble blown bubbles and they seem to get in the way of the written script. The balance/imbalance is the essence of the composition.

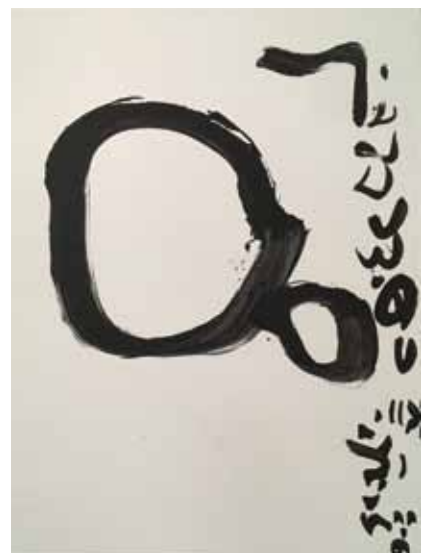
Kamin explains that he is not looking for aesthetics in this work, but to impart his message through it. It is precisely the fact that he is 'already there' that, whatever he puts down on paper or canvas or any surface, he manages to draw viewers to it. The awkwardness in this painting is the charm of it.

'Observe' is an important painting because of the philosophical message: to observe one's mind and to make new consciousness. When one becomes the observer, one does not take the part of subject or object and therefore one does not judge but observe. This self-practice makes one understand that there is no good or bad, cause or effect. This is the ultimate truth: not materialistic truth created by illusion of truth.

When one reaches this state there are no more change, there is no cause or effect, and no self, therefore decisions made will be for the benefit of nature

The Calmness of Tao

Kamin devotes the following series of works to explain the study of Zen and his search

Observe, 2018

Photo : Amont Nongyao

สภาวะของการสร้างสรรค์, ๒๕๕๙
ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

เต้า ซึ่งกระบวนการเรียนรู้นั้นสำคัญยิ่งกว่าองค์ความรู้

‘สภาวะของการสร้างสรรค์’ นอกเล่าถึงการเดินทางนี้

เพื่อรังสรรค์ภาพนี้ คามินตัวดำฟุ้งปรายลากขึ้นไปยังมุมขวาด้านบน จากนั้นเขาได้วางภาพถ่ายตนเองที่ตัดออกมาไว้ด้านบนของภาพด้วย

ขณะสร้างผลงานชิ้นนี้ จิตของเขาครุ่นคิดว่า “จะยอมตกลงไปหรือหันหลังกลับ จะบินขึ้น หรือหันไปทางซ้ายหรือขวา” ความรู้สึก “ไม่แน่ใจ” นั้นคล้ายกับการอยู่กลางวงกลม แม้ไม่ไหวติงกว่ายังเคลื่อนไหว จิตเช่นนี้ทั้งบริสุทธิ์และเป็นอิสระจากการยึดติดกับตนเอง ความรู้ หรือประสบการณ์ ไม่มีทั้งความรู้เดิมหรือประสบการณ์แต่หันหลังว่าควรตอบสนองอย่างไร

คามินแสดงถึงสภาวะแห่งความสงสัยภายในจิตของตนโดยวางภาพของตนเองที่ตัดออกมาเอาไว้เสมือนงานติดต่อ คล้ายกับเป็นการวางเอาไว้ชั่วคราวโดยที่ยังไม่มีการตัดสินใจขั้นสุดท้าย นี่คือจุดเริ่มต้นกระบวนการสร้างสรรค์ของเขาและเพื่อพัฒนาอิสรภาพและความเข้าใจความหมายของชีวิต

ผู้ชมจะพบว่าภาพนี้ยากจะลืม เหตุผลหลักก็เพราะพลังของมัน ลองดูภาพนี้อีกครั้ง ฟุ้งปรายสร้างรอยหมึกสาดกระเซ็นและแรงต้านจากพื้นผ้าใบก่อให้เกิดคล้ายคลื่นคล้ายกับขึ้นบันไดบนหน้าผ้าที่ด้านบนนั้นคามินยืนอยู่เพียงลำพัง

ผลงานชิ้นนี้ทั้งยิ่งใหญ่ ไร้ขอบเขต หนักหน่วง และแปลกแยก

ฉันชอบเปรียบเทียบ ‘สภาวะของการสร้างสรรค์’ กับ ‘จุดนิ่งแห่งเต้า’

‘จุดนิ่งแห่งเต้า’ หรือจุดที่พานพบกับความเยียบสงบแห่งเต้านั้นอยู่ภายในจุดศูนย์กลางของวงกลม เช่นเดียวกับการอยู่ในวงกลมเดียวกันกับภาพ ‘สภาวะของการสร้างสรรค์’

การอยู่ภายในจุดศูนย์กลางของวงกลมเป็นการแสดงถึงแนวคิดทวิภาวะแห่งเต้า จุดเยียบจนแห่งเต้าที่ทั้งเคลื่อนไหวและหยุดนิ่ง

การอยู่ภายในจุดศูนย์กลางของวงกลมนั้นมิใช่ทั้งการมีความรู้หรือความเข้าใจโลก แต่เป็นการเข้าใจนั้นตกภาพอันไร้จุดเริ่มต้นและจุดจบ ความรู้เป็นเหมือนธรรมชาติที่ไร้จุดสิ้นสุด ไม่หยุดนิ่งกว่าอยู่เหนือกาลเวลาและพื้นที่

ใจกลางวงกลมคือจุดเยียบจนแห่งเต้า เราต้องอยู่ใจกลางของวงกลมเพื่อจดจำประสบการณ์นั้นมิใช่เดินออกจากจุดศูนย์กลางไป

จุดนิ่งแห่งเต้า, ๒๕๖๐
ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

for the calmness of Tao. The process of learning is more important than knowledge itself.

'The State of Creation' describes this journey.

To create this painting, Kamin plunged his brush from the base of his canvas upward to the right edge. He then placed a cut-out photograph of himself at the top.

Whilst working on this painting, his mind kept wondering - 'to fall or to turn back, to fly or to turn left or right'. 'Unsure', the feeling is akin to being in the middle of a circle - being still and yet moving. This mind is innocent and free from self-attachment, knowledge, or experience. There is no previous knowledge or experience of how to react.

Kamin illustrates this state of doubt in his mind by leaving the cut-out of the image of himself as a montage, as if placed there temporarily, without final decision. This is the beginning of his process of creation and to develop freedom and understanding of the meaning of life.

A viewer will find it hard to forget this painting, mainly for its power. Take a look at the work again. The dropped brush caused a great splash and the resistance from the canvas created ripples like steps on a cliff. Up there, Kamin stands alone.

This work is immense, borderless, weighty, and awkward.

I like to compare the 'The State of Creation' with 'Static State of Tao'.

The 'Static State of Tao', or the calmness point of Tao is in the middle of the circle, just as being in the same circle of 'The State of Creation'.

Being in the middle of a circle is used as an illustration of the dualistic idea of Tao, the silent point of Tao – move but does not move.

To be in the middle of the circle is neither about having knowledge nor about understanding of the world but understanding infinity - no beginning and no ending. Knowledge is like nature which has no end; not static but beyond time and space.

The middle of the circle is the silent point of Tao; one must be in the middle of the circle, not leave the middle in order to remember the experience.

The State of Creation, 2017
Photo : Amont Nongyao

Static State of Tao, 2018
Photo: Amont Nongyao

รอยสับนพื้นที่เขียนรูปของคามิน, ๒๕๖๑
ถ่ายภาพ : Chen Jiazi

คามินสร้าง ‘จุดนิ่งแห่งเตา’ โดยการเขียนคำว่า “เห็น” ไว้บนฝาใบ วันต่อมาเขาได้แต้มรอยหมึกไว้ตรงกลางภาพเพื่อเป็นจุดเริ่มต้น จากนั้นวาดแปรงเป็นวงกลมไว้ล้อมรอบ

โดยไม่กังวลว่าจะต้องวาดภาพวงกลมที่สมบูรณ์ หมึกจากแปรงบางส่วนเลยมาถึงเก้าของคามิน รอยเก้าที่มุมด้านล่างทางซ้ายของภาพคือ “รอย” ที่ทิ้งไว้โดยหมึกบนเก้าของเขา คามินไม่ได้วาดวงกลมอันสมบูรณ์ในภาพนี้ ทว่ากลับได้ชิ้นงานที่โดดเด่นในศิลปะการเขียนอักษร แปรง และ ความสมดุล

ดวงตาและจิตของศิลปิน

ทุกเช้าหลังจากนั่งสมาธิ คามินรู้สึกเบาสบายและว่างเปล่า “สภาวะที่ว่างจึงทำให้เราเห็นความจริงที่ไม่ธรรมดา หรือเห็นคุณค่าในสิ่งที่ไร้ค่า” (คามิน)

คามินและวิดีโอจัดวางบนฝาใบ, ๒๕๕๙
ถ่ายภาพ : มาร์จอรี ซู

แสงอาทิตย์ส่องผ่านช่องบนเพดานในสตูดิโอของเขา สะท้อนลงบนฝาใบที่แขวนเอาไว้บนกำแพงด้านตรงข้าม คามินโชคดีที่ได้ประสบกับช่วงเวลาแสนสุขเช่นนี้โดยบังเอิญเมื่อดวงตาของเขามองเห็นความงามจากลำแสงที่ทอดลอดเข้ามาก่อให้เกิดเป็นศิลปะจัดวางที่กำลังเป็นรูปเป็นร่าง จึงมีการถ่ายวิดีโอเพื่อบันทึกความเคลื่อนไหวของแสงอาทิตย์และความงามที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวนั้น

ศิลปะและความงามมีอยู่ทุกที่ กระทั่งร่องรอยของสีที่สาครกระเซ็นลงบนพื้นจากฝาใบที่คามินกำลังรังสรรค์ผลงานอยู่ก็นับว่า “มีอยู่แล้ว” ในฐานะของผลงานศิลปะชิ้นหนึ่ง

อย่างที่มีมันเป็น, ๒๕๖๐
ถ่ายภาพ : อานนท์ ینگเคียว

แท้จริงแล้วผลงาน ‘อย่างที่มีมันเป็น’ เป็นฝาใบที่ซึมซับเอารอยสาครกระเซ็นของหมึกจากแปรงบนฝาใบที่เคยอยู่ด้านบนของมันเอาไว้ ดวงตาของศิลปินคือการที่เขาไม่จำเป็นต้องบังคับให้เกิดเหตุการณ์ใด ๆ ขึ้น ส่วนใหญ่แล้ว เหตุการณ์เหล่านั้นล้วน “มีอยู่แล้ว” และกำลังเพรียกหา คามิน

การ “มีอยู่แล้ว” เป็นปรากฏการณ์ที่คามินใช้อยู่เสมอ ดังที่เห็นได้ในภาพ ‘การเคลื่อนไหวที่ปราศจากการเคลื่อนไหว - มีอยู่’

ในสองภาพที่ต่อกันนี้ คามินได้เขียนตัวอักษรไว้บนฝาใบทางซ้าย นั่นคือความเคลื่อนไหวที่มีอยู่แล้ว และความเคลื่อนไหวเช่นนั้นมาจากจิตที่ว่าง

ฝาใบทางขวาพิสูจน์ว่าเขาไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากการฝึกฝนทางศิลปะเพื่อให้บรรลุถึงคำว่า “มีอยู่” กระบวนการที่เขาใช้ในการสร้างตัวอักษรภาษาไทยว่า “มีอยู่” ใช้ลักษณะเดียวกันกับแม่พิมพ์ร่องลึกแบบที่ทำให้สตรงข้ามกับภาพต้นฉบับ (negative print)

Kamin created the 'Static State of Tao' by writing the word 'seeing' on the canvas. The following day, he continued with the same painting by placing a drop of ink in the middle of the painting as the beginning, and then continued to move the brush to form a circle around him.

Not being too concerned with making a perfect circle, some of the ink from the brush crossed over his foot. The mark of the foot in the bottom left hand corner of the painting is the 'mark' left by the ink on his foot. Kamin did not paint a perfect circle in his painting but the result is an outstanding painting in calligraphy, brushwork and balance.

The artist's eye and mind

Every morning, after meditation, Kamin feels light and empty, 'only in the state of emptiness can we open our eyes to see unordinary simplicity or the true value of things that are considered worthless'. (Kamin)

A ray of sunlight shone through an opening in the roof of his studio and, by chance, it reflected on a canvas that was hanging on the opposite wall. Kamin was fortunate to have chanced this happy moment as his eye immediately saw the beauty of the sun's ray and a potential art installation in the making. A video was set up to monitor the daily movement of the sun and the beauty in that motion.

There is art and beauty everywhere. Even marks and splashes that overflow onto the floor from the canvas that Kamin was working on are 'already there' as works of art.

Indeed, 'The Way Things Are' is a canvas that caught the residue of the splashes of ink from the brush strokes of the top canvas. The artist's eye is such that he does not need to force events to happen; most times, they are 'already there', beckoning Kamin.

'Already there' is a phenomenon that Kamin uses continually, as shown by the painting 'Movement Without Movement – Exist'

In this diptych Kamin writes his text on the left canvas: movement that already exists and such movement comes from an empty mind.

The right canvas proves that he cannot move away from his artistic training to achieve the message 'exist'. The process he used to create the Thai text - 'mee yu - exist' is an intaglio negative print method.

The floor under Kamin's canvas,
2018, Photo: Chen Jiazi

Kamin and video installation on canvas,
2016, Photo: Marjorie Chu

The Way Things Are, 2017
Photo : Amont Nongyao

การเคลื่อนไหวที่ปราศจากการเคลื่อนไหว
- มียู, ๒๕๖๐ ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

การเคลื่อนไหวที่ปราศจากการเคลื่อนไหว
- มียู, ๒๕๖๐, ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

สัญลักษณ์ของความว่าง, ๒๕๕๘-๒๕๖๑,
ที่แปรง 45 บนกระดาษบนโต๊ะทำงาน
ถ่ายภาพ : มาร์จอรี ซู

ว่างจึงเห็นทุกสิ่งสวยงาม, ๒๕๕๙
ถ่ายภาพ : มาร์จอรี ซู

เมื่อเข้าไปใกล้เข้าไป เราจะสามารถมองเห็นความลึกของชั้นสี ในชั้นต้น คามินได้ลงสีดำไว้เป็นชั้นแรก แต่เหลือพื้นที่เอาไว้สำหรับตัวอักษรภาษาไทยว่า “มียู” เพื่อยึดพื้นผิวเอาไว้เปล่าที่อยู่ด้านล่าง สีขาวถูกลงเพิ่มเป็นชั้นที่สองเหนือสีดำชั้นแรก ทว่ายังคงปล่อยคำว่า “มียู” ไว้เช่นเดิม เทคนิคนี้นับว่ามีประสิทธิภาพอย่างยิ่งเพื่อเน้นว่าคำว่า “มียู” นั้นไม่ถูกต้อง

คามิน “บันทึก” ฝีแปรงของเขาไว้บนกระดาษ ซึ่งวางอยู่บนโต๊ะทำงานของเขาทุกวันหลังจากนั่งสมาธิ บันทึกเหล่านี้เก็บรักษาทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในห้วงความคิดของคามิน ณ ขณะนั้น บรรดาผลงานบนกระดาษภายใต้ชื่อ ‘สัญลักษณ์ของความว่าง’ ถูกรวบรวมไว้ในแฟ้ม โดยคามินจะนำมันออกมาพิจารณาอย่างลึกซึ้งเป็นครั้งคราว

ฝีแปรงหวัดทำมุม 45° ถูกวาดขึ้นหลังจากคามินนั่งสมาธิในเช้าวันหนึ่ง หลังจากนั้นมันถูกนำมาสร้างเป็นงานประติมากรรมที่ตั้งอยู่บนแผ่นโลหะ ไฟไฟเปล่าอยู่ด้านหลังประติมากรรมชิ้นนี้พอดีเมื่อมันถูกนำมาส่งและวางอยู่บนเก้าอี้ องค์ประกอบที่เหลือเป็นสิ่งที่คามินกล่าวว่า “มียูแล้ว” และไฟไฟที่ตั้งอยู่อย่างไม่ได้วางแผนใด ๆ เอาไว้ก่อนได้เติมเต็มศิลปะจัดวางชิ้นนี้ให้สมบูรณ์

อารมณ์ของศิลปิน

คุณอาจยังจำผลงานวิดีโอจัดวางที่บันทึกการเคลื่อนไหวของแสงอาทิตย์ที่ส่องผ่านช่องบนหลังคาสตูดิโอของคามินได้ แท้จริงแล้ว “ช่อง” เหล่านั้นคือรอยร้าวบนหลังคาที่ทำให้เขาเป็นกังวลอย่างมาก

เช้าวันหนึ่งระหว่างนั่งสมาธิ ความคิดของคามินประหวัดไปเรื่องรอยร้าวเหล่านี้ เมื่อเขากลับมาที่สตูดิโอก็พบว่าน้ำฝนร่วผ่านหลังคามาทิ้งงานของเขาแล้ว

แทนที่จะกังวลเรื่องหลังคารั่ว เขารู้ว่า บางที เขาอาจต้องแยกตนเองออกจากปัญหาและวางเรื่อง “ฝน” ที่สร้างความเสียหายแก่ภาพวาดของเขาลง ฉะนั้น เขาได้เขียนว่า “หลังคารั่ว” ไว้บนภาพ จากนั้นได้เขียนคำว่า “มิน” ไว้ใต้คำว่า “คา” ซึ่งได้สร้างคำที่แฝงนัยยะเอาไว้ราวกับจะสื่อว่า “จิตของคามินกำลังรั่ว”

การกระทำเช่นนี้ลดความตึงเครียดลงและทำให้ปัญหาเรื่อง “ฝน” กลายเป็นเรื่องเล็กน้อยบนพื้นผิวไฟไฟ

อันที่จริง หากไม่คิดถึงเรื่องสุนทรียภาพ “ฝน” ได้สร้างความรู้สึกแปลกใหม่ให้กับสไตล์การลงสีแบบ “เปียกบนเปียก”

คามินเผยถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนในผลงานต่าง ๆ ในการจากไปของ ‘ทวานใจ’ ที่เสียชีวิตลง คามินเศร้าโศกอย่างมากในการสูญเสียนี้ และฝีแปรงละเอียดอ่อนยังเต็มไปด้วย

Going closer to the canvas, one sees the depth in the layers of paint. Kamin initially applied the first layer of black but took care to leave blank spaces for the Thai text 'mee yu', exposing the unprimed canvas beneath. A second layer of white is added into the first layer of black, still leaving 'mee yu' in its original state. This technique is very effective in bringing forward the message that the word 'exist' is untouched.

Kamin keeps a 'diary' of his brushwork on paper, which is placed on his desk each day after meditation. This diary may contain anything that comes to Kamin's mind. All these works on paper, titled 'Symbols of Emptiness' are filed and, from time to time, he brings them out and ponders over them.

This 45° brush stroke was made after his meditation one morning and later made into a sculpture to be set on a metal plate. A blank canvas happened to be behind the sculpture when it was delivered and placed on a bench. The rest is as Kamin says 'already there', and the canvas totally unplanned completes the installation.

The artist's emotion

You will recall the video installation recording the movement of sunlight that shone through the openings in the roof of Kamin's studio. The 'openings' are in actual fact leaks in the roof which gave him great concern.

One morning during his meditation, Kamin's thoughts were preoccupied by these leaks. When he came down to his studio, he saw that the rain had indeed leaked through the roof and onto his work.

Despite being concerned about the leaking roof, he felt that, somehow, he must detach himself from the problem and to let go of the 'rain' that spoilt his painting. Thus he wrote on the painting 'lang ka lua': meaning the "roof is leaking". He then wrote his name 'min' under the character 'ka', which now shares the pun as if to mean 'Kamin's mind is leaking'.

This defuses and makes light of the problem of 'rain' on the painting.

In fact, without any thought of aesthetics, the 'rain' created a new sensation of a 'wet on wet' style of brush work.

In his works, Kamin also reveals his emotion, at the passing of 'Sweetheart', when she died. Kamin was profoundly sad at his loss, and his fragile brushwork is filled with 'tears'

Movement Without Movement – Exist, Initial stage, Photo : Amont Nongyao

Movement Without Movement – Exist, 2017, Photo : Amont Nongyao

Symbols of Emptiness, 2015–2018, 45° brush stroke on paper from Kamin's desk, Photo: Marjorie Chu

Empty then See, Everything is Beautiful, 2016, Photo: Marjorie Chu

ฝน, ๒๕๖๐

ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

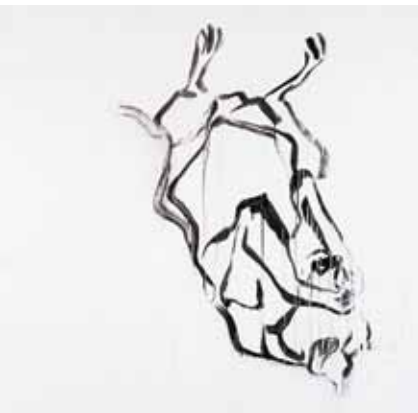
“หยาดน้ำตา” และความรู้สึกผิด เนื่องจากเขาเสียใจที่ไม่ได้ดูแล “สุดที่รัก” ของเขาได้ดีพอ

ผลงานชิ้นนี้เปี่ยมไปด้วยอารมณ์และฝีแปรงที่อ่อนบาง แสดงถึงความเปราะบางที่สะเทือนใจผู้ชมทุกคน

ภาพ ‘หมอกของภูเขา’ มีความเป็นมาที่น่าสนใจ คามินกำลังวาดภาพนี้อยู่ขณะที่นักเรียนของเขาเดินเข้ามาในสตูดิโอและบอกว่าเขากำลังวาดภาพภูเขา จะเป็นเช่นนั้นไปได้อย่างไรในเมื่อมันเห็นได้ชัดว่าคามินกำลังวาดภาพสุนัขของเขาอยู่

เหตุการณ์ต่อไปนี้แสดงถึงอารมณ์ขันของคามินและนัยยะที่แฝงอยู่ในเหตุบังเอิญ

ผู้ช่วยของเขาโทรมาแจ้งว่ากำลังจะพาสุนัขของคามินไปหาสัตวแพทย์ ขณะเดียวกันคามินก็ขอให้รับนกป่วยที่เขาพบในสวนมาด้วย คามินเป็นกังวลเกี่ยวกับทั้งสุนัขและนกมาก ทั้งยังรู้สึกซาบซึ้งในตัวผู้ช่วยของเขา จึงได้วาดภาพ “วงรัศมี” ไว้รอบหัวของสุนัขในภาพ

หวานใจ, ๒๕๕๙

ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

คามินตัดสินใจตั้งชื่องานชิ้นนี้ตามอารมณ์พาไปว่า ‘หมอกของภูเขา’ ขณะเดียวกันก็ระลึกถึงตอนที่เขากามจูน แยพ (June Yap) ว่าคิดอย่างไรกับผลงานของเขาเมื่อครั้งจูนเขียนถึงมัน จูนกล่าวว่างานของเขาเหมือน “หมอกบนภูเขา” ดังนั้น ด้วยทั้งเหตุผลจากนักเรียนของเขาและความคิดเห็นของจูน ชื่อของงานชิ้นนี้จึงลงวันที่ไว้ว่า 2559 JUNE

เรื่องราวของภาพนี้ยังดำเนินต่อไป เมื่อภาพของนกป่วยถูกนำมาสร้างเป็นงานประติมากรรม คามินวางงานชิ้นนี้ไว้ข้างงานประติมากรรมชื่อ ‘หายใจเข้า - หายใจออก’ ราวกับจะช่วยรักษาเจ้านกตัวนี้ ฐานของงานประติมากรรมนี้ดูเหมือนจะมีพื้นที่ที่ “มีอยู่แล้ว” สำหรับเติมนกตัวนี้ลงไปด้วย

หมอกของภูเขา, ๒๕๕๙ JUNE

ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

คามินแสดงถึงความรู้สึกกังวลและเศร้าใจในภาพชื่อ ‘ละลายเส้นแบ่ง - เมตตา’

งานชิ้นนี้เต็มไปด้วยอารมณ์ โดยมีความรู้สึกเศร้าโศกและความเห็นอกเห็นใจอยู่ในรอยหมึกอันนุ่มนวลบนพื้นขาว และตัวอักษรที่หลอมรวมเป็นส่วนหนึ่งของฟ้าใบ

โดยไม่กังวลเรื่องความงาม คามินทิ้งส่วนหนึ่งของฟ้าใบไว้ตามเดิม ซึ่งบนนั้นเขาเขียนถ้อยคำภาษาไทยในแนวตั้ง และยังมีส่วนที่เขียนไม่เสร็จสมบูรณ์ทางด้านบน

“การแสดงออกอย่างไม่ตั้งใจ” เช่นนี้ นิยามหัวใจที่อ่อนโยน ความรู้สึกมากมาย “ท่วมท้น” ฟ้าใบด้วยความเมตตาปราณีของเขา

and guilt because he regretted not paying sufficient attention in looking after his 'sweetheart'.

This work of art is so expressive and the brushstrokes are so light, revealing fragility, that they touch the hearts of all viewers.

The 'Mist of the Mountain' has an interesting story. Kamin was painting as his student walked into his studio, and the student thought that he was painting a mountain, how can that be when it was obvious that Kamin was painting his dog.

The following sequence of events demonstrates Kamin's sense of humour and the irony of accidental events.

Kamin's helper called to say that she was taking the dog to the vet. At the same time Kamin asked his helper if she could pick up a sick bird which Kamin found in his garden. Kamin was very concerned about both the dog and the sick bird and grateful to his helper that he put the 'halo' around the dog's head.

Kamin, in his whimsical mood, decided to name the work 'The Mist of the Mountain'. At the same time, he remembered when asking June Yap what she thought of his works, as June had written about them. June said that his works are like 'the Mist of the Mountain'. So for reasons of his student's and June's comments, the title of the work is dated 2016 JUNE.

The episode of this painting goes on even further; the painting of the sick bird was later caste into a sculpture. Kamin placed the bird alongside his sculpture of his 'Breathe in - Breathe out' as if to help to heal the bird, the base of the sculpture seemed to have a space 'already there' for the bird.

Kamin summarised his sense of concern and sadness in his painting, 'Blurring the Line – Loving Kindness'.

This work is filled with his emotion; the feeling of sorrow and compassion are in the softness of his ink on white and words melting into the canvas.

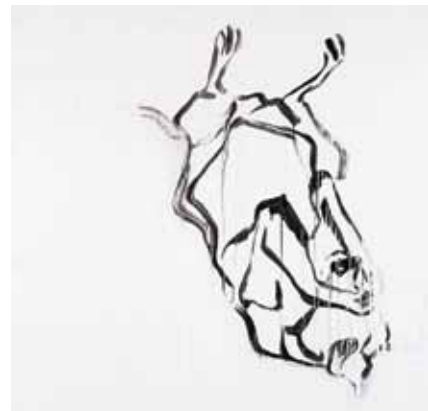
Without concern for aesthetics, Kamin left part of the canvas unprimed and over which he wrote his Thai script in a vertical fashion and even not completing his writing at the top.

This 'careless expression' defines a tender heart. Overwhelming emotion 'floods' the canvas with his compassion.

Rain, 2017

Photo : Amont Nongyao

Sweetheart, 2016

Photo : Amont Nongyao

The Mist of the Mountain, 2016 JUNE

Photo : Amont Nongyao

หายใจเข้า – หายใจออก
ถ่ายภาพ : Lee Dong Sheng

สรุป

คามินไม่เคยสร้างผลงานชิ้นใดซ้ำ และทันทีที่เขาวาดภาพนี้เสร็จ เขาก็ย้ายไปรังสรรค์ภาพอื่นต่อ ซึ่งเป็นภาพที่ฉันจะใช้ในการสรุปบทความนี้

ฝีมือของคามินในการใช้สีและหมึกนั้นมักจะใกล้เคียงกับการฝึกฝนด้านสุนทรียศาสตร์และความรักในศิลปะของเขา

‘รูป’ และ ‘ความว่าง’ นั้นทั้งสว่างและคมชัด สีที่ตัดกันยังทำให้รู้สึกถึงความหนักหน่วง พื้นหลังสีดำตัดกันกับตัวอักษรภาษาไทยสีขาวว่า “รูป”

ฉันจะปล่อยให้ผู้อ่านตัดสินใจเองว่าตรงไหนคือรูป และตรงไหนคือความว่างเปล่า ฉะนั้น “รูป” ก็คือ “ความว่างเปล่า”

ละลายเส้นแบ่ง – เมตตา, 2559
ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

สิงคโปร์, ตุลาคม 2561

รูปคือความว่าง – ความว่างคือรูป, 2560
ถ่ายภาพ : อานนท์ นงค์เยาว์

In conclusion

Kamin does not repeat his works and as soon as this painting is over, he moves into another painting with which I will conclude this essay.

Kamin's hand in the use of ink and brush is always close to his aesthetic training and love of art.

'Form' and 'Emptiness' is bright and sharp and the contrast makes it a heavy weight. The black background is the contrast to the white Thai script 'loop', meaning 'form'.

I leave the viewer to determine which is form and which is emptiness. Therefore 'form' is 'emptiness'.

Singapore, October 2018

Breathe

Bird

Breathe in – Breathe out,
2016, Photo : Arnont Nongyao

Blurring the Line – Loving Kindness,
2016, Photo : Arnont Nongyao

Form is Emptiness, Emptiness is Form,
2017, Photo : Arnont Nongyao

“

”

ความว่าง ไม่ใช่สภาวะจิตแต่เป็นแก่นของจิต

คำพูด ไม่ใช่สิ่งที่พูดถึง
ความคิด ไม่ใช่สิ่งที่คิด
เมื่อเข้าใจความต่างในความเหมือน
และเข้าใจความเหมือนในความต่าง
จะเกิดความไม่ยึดมั่นตัวตนเป็นศูนย์กลาง
และไม่แบ่งแยก
การเห็นความเป็นปัจเจกในทั้งหมด
และเห็นทั้งหมดในความเป็นปัจเจก
จะเกิดความเคารพคุณค่าภายในตนเอง
และจะเกิดความเคารพคุณค่าภายในผู้อื่นเช่นกัน

การเฝ้าดูโดยไม่ตัดสินไม่เลือกไม่เปรียบเทียบ
จะเกิดความเข้าใจเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามที่มันเป็นตามธรรมชาติ
และเห็นความจริงความดีความงามในทุกสิ่ง
เพราะทุกสิ่งคือความจริงความดีความงามอย่างที่เป็นตามธรรมชาติ
นี่คือศิลปะของชีวิต
“ศิลปะ” เป็นกระบวนการเรียนรู้จักตนเอง สังคมและธรรมชาติ

“

”

Emptiness is not a state of mind but the essence of the mind.

Words are not what we utter.

Thoughts are not what we think.

When you understand that there is difference within similarity,

And that there is similarity within difference,

That is the end of self-centredness. There will be no self - attachment.

Or segregation.

When you perceive that there is subjectivity in everything,

and that there is everything within subjectivity,

Your self-esteem begins to soar,

Along with your other-esteem.

An observation without judgment, prejudice, and comparison,

Leads to an objective understanding of its real nature,

And a perception of the truth, virtue, and beauty that lie in everything.

Because, naturally, everything is the truth, virtue, and beauty as the way it is.

That is the art of life.

“Art” is the process of learning to know oneself, society, and nature.

อาจารย์หวังซือ
(Master Wang Shi) a guqin maker

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ผมได้มีโอกาสพบกับอาจารย์หวังซือ (WANG SHI) ซึ่งเป็นนักทำกูจิ้น โดยคำแนะนำของเพื่อนที่มีความประสงค์อยากให้เราทั้งสองได้สนทนากัน สิ่งแรกที่ผมรู้จักเกี่ยวกับเขาก็คือกูจิ้นตัวที่เขาทำได้รับเกียรติคัดเลือกจากรัฐบาลจีนให้อัดเสียงกูจิ้นที่เขาทำใส่ไปในยานอวกาศเพื่อส่งไปนอกโลก ด้วยความคิดที่ว่าถ้ามีสิ่งมีชีวิตผ่านเข้ามาในชั้นบรรยากาศโลกเมื่อ ๓ พันปีก่อน คลื่นเสียงแรกที่เขาคุ้นเคยที่ได้ยินน่าจะเป็นเสียงของกูจิ้น เพราะเป็นเครื่องดนตรีที่ถูกสร้างขึ้นมาในช่วงเวลานั้นและโครงสร้างของมันออกแบบตามคุณสมบัติของจักรวาล โดยอิงร่างกายมนุษย์ที่เป็นจักรวาลขนาดย่อมมากำหนดรูปทรงและสัดส่วนของเครื่องดนตรี ด้วยความเชื่อที่ว่า วัตถุที่รูปทรงคล้ายกันจะสั่นก้องซึ่งกันและกัน กูจิ้นจึงถูกสร้างมาเพื่อสร้างเสียงของจักรวาลเพื่อสั่นสะเทือนร่างกายของมนุษย์ไปพร้อมกัน นี่เป็นความเชื่อของรัฐบาลจีน นี่เป็นข้อมูลแรกที่ผมรู้สึกประทับใจเกี่ยวกับตัวท่าน

บทสนทนาแรกที่อาจารย์ หวังซือได้ชี้แนะคือเรื่องเล่าเกี่ยวกับจักรพรรดิองค์หนึ่งของจีนขึ้นครองราชย์ และอยากได้รับคำแนะนำจากนักปราชญ์ผู้รู้แห่งยุคในสมัยนั้น เขาจึงไปหานักปราชญ์ที่คิดว่าฉลาดที่สุดคนหนึ่ง แต่ท่านนั้นกลับไม่พูดและไม่แนะนำอะไรเลย ท่านเลยไปหานักปราชญ์คนที่สอง ท่านนี้ตอบคำถามบางอย่างแล้วก็ไม่ตอบอีกเลย จากนั้นท่านจึงไปหาคนที่สาม คราวนี้ท่านได้รับคำแนะนำมากมายอย่างละเอียดในเรื่องคุณธรรมการเมืองและการปกครอง จนท่านรู้สึกประทับใจ ก่อนที่จะเดินทางกลับ จักรพรรดิจึงถามผู้รู้คนที่สามนี้ว่าเพราะเหตุใดนักปราชญ์สองคนแรกจึงไม่ตอบคำถาม แล้วทำไมท่านถึงตอบ นักปราชญ์คนที่สามจึงอธิบายว่า “คนแรกเข้าถึงเต๋าแล้ว รวมเป็นหนึ่งกับธรรมชาติท่านจึงไม่พูด ส่วนคนที่สอง จวนจะเข้าถึงเต๋าแล้ว จึงพูดเท่าที่จำเป็น ส่วนตัวข้าเองแย่มากเพราะยังเข้าไม่ถึงเต๋า จึงยังสื่อสารกับมนุษย์อยู่” หลังจากนั้นอาจารย์หวังซือก็เฉลยว่า นักปราชญ์คนที่สามก็คือเล่าจื๊อ ผู้แต่งตำราเต๋าเต็กเก็ง หรือ เต๋าเต๋อจิง

เมื่อฟังนิทานเรื่องนี้จบ ผมก็รู้สึกเป็นสุขและหัวเราะชอบใจออกมาเสียงดัง แล้วก็พูดว่า วันนี้พวกเราควรจะจบบทสนทนาเอาไว้เพียงเท่านี้ก็พอแล้ว อาจารย์หวังซือได้ฟังก็หัวเราะชอบใจ แล้วพูดว่าถูกต้องแล้ว ถูกต้อง เพราะความจริงแล้วการที่ได้มีโอกาสสนทนากันสิ่งที่สำคัญที่สุดคือประโยคแรก หรือบทแรกของการสนทนา ถ้าผู้ฟังเข้าใจอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร บทสนทนาที่ตามมา ก็จะเป็นเพียงคำอธิบายของประโยคแรกเท่านั้น

On February 1, 2018, I had an opportunity to meet Master Wang Shi, a guqin maker, through my friend who wanted us to have a conservation. The first thing I learned about him was that his guqin was chosen by the Chinese government to be recorded and included in a spacecraft which was sent into outer space. This was conducted with the belief that if there existed any living creatures that entered the Earth's atmosphere 3,000 years ago, the first sound it would be familiar with would be that of the guqin because it is a musical instrument that was invented at about the same period, and its structure was designed to imitate the characteristics of the cosmos. Perceived as a microcosm of the universe, the human body was used as a model to determine the shape and proportion of this ancient musical instrument, believing that objects with similar shapes resonate with each other. Therefore, the guqin was developed to create the cosmic sound of the universe that simultaneously vibrates through the human body. This is the belief of the Chinese government, and it is the first piece of information about Master Wang Shi that I found particularly impressive.

The first thing Master Wang Shi narrated to me was the story of a Chinese emperor who ascended the throne and began to seek advice from the erudite in that era. He then visited the person he deemed one of the greatest sages who, to his surprise, said nothing and advised nothing. The emperor went off to see the second sage who provided answers to some of his questions and said nothing more. After that, he resorted to the third sage who gave him a lot of great detailed advice on ethics in politics and government, making the emperor feel exceptionally impressed. Before making his return, the emperor inquired after the reason why the first two sages refused to answer his questions, and why the third one did. The third sage thus explained, **"The first one has acquired Tao and become one with nature, hence his silence. The second one will soon obtain Tao, so he only speaks when necessary. I am by far the worst because I haven't yet fully grasped Tao, thus I still converse with other humans."** After that, Master Wang Shi revealed that the third sage was indeed Lao Tzu, author of the historical text known as To Tek Geng, or Tao Te Ching.

After listening to his story, I felt so happy that I burst into laughter. Then, I told him that in that case we had better end our conversation here. He heard me and laughed, telling me that I said the right thing because when one gets a chance to have a conversation, the most important thing is always the first sentence, or the very first part of it. And whether the listener understands, agrees, or disagrees, the subsequent conversation is only for the purpose of giving further elucidation of the first part.

Guqin

ท่านยกตัวอย่างหนังสือเต๋าเต๋อจิงว่าเป็นหนังสือที่สำคัญมากของลัทธิเต๋า มี ๘๑ บท ถ้าเราอ่านบทแรกเข้าใจแล้วที่เหลือก็ไม่ต้องอ่านก็ได้ เพราะอีก ๘๐ บทที่เหลือเป็นการอธิบายบทแรกเท่านั้นเอง และนี่ก็คือบทแรก “

ผมพยายามเขียนโดยหวังว่าจะไม่ต้องการเขียนบทที่เหลืออีก

อาจารย์ชัชชล ไทยเขียว

ผมรู้สึกประทับใจท่านอาจารย์หวังสื่อที่พูดถึงปรัชญาของกุนดินว่าการเล่นฝึกฝนเล่นกุนดินเพื่อจะไปถึงจุดที่ไม่ต้องเล่นอีกเลย การเล่นกุนดินเพื่อที่จะเป็นการค้นหาตัวตนให้พบเมื่อพบแล้วจะเล่นหรือไม่เล่นก็มีค่าเท่ากัน ท่านอธิบายถึงความเป็นดนตรีที่มีความเป็นพิธีกรรมในตัวมันเองในอดีต แต่ปัจจุบัน ดนตรีกับพิธีกรรมเริ่มแยกออกจากกัน ทุกครั้งที่ท่านอธิบายถึงเนื้อหาของการเล่นเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ดนตรีกุนดิน อาจารย์ชัชชล ไทยเขียว ก็กรุณาเล่นเพลงในช่วงเวลานั้นประกอบคำอธิบาย ทำให้ผมได้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างท่วงทำนองของดนตรีที่มีความเป็นพิธีกรรมหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว กับบทเพลงที่มีความแบ่งแยกระหว่างดนตรีและพิธีกรรม ซึ่งผมรู้สึกถึงตัวอักษรหรือตัวโน้ตหรือจังหวะจะโคนที่มีท่วงทำนองฟังแล้วไพเราะหู รู้สึกฟังง่ายและคุ้นเคยกับความรู้สึกของผม ส่วนบทเพลงที่มีความเป็นดนตรีและพิธีกรรมที่รวมเป็นหนึ่งเพื่อสื่อสารกับเบื้องบนนั้น จะฟังแล้วไม่มีทำนอง เล่นตามอารมณ์ความรู้สึกของผู้เล่นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ จังหวะขาด ๆ เกิน ๆ รู้สึกไม่คุ้นเคยกับเครื่องดนตรี ในความรู้สึกส่วนตัวตอนแรกของผม ผู้ซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องดนตรีเลย

เมื่อได้ฟังเรื่องราวทั้งหมดทำให้ผมเริ่มเข้าใจและเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์ดนตรีกุนดินกับโลกศิลปะ ว่าศิลปะร่วมสมัยในความคิดของผมก็เช่นกันมันได้กลายเป็นพิธีกรรม ศิลปะและพิธีกรรมได้แยกออกจากกัน ออกห่างจากจุดกำเนิดของการสร้างสรรค์ที่เป็นแกนกลางของมัน สิ่งที่กำลังถ่วงถ่วงซึ่งตรงกับใจของผมในขณะนี้ที่กำลังสนใจถึงจุดกำเนิดของความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่เหนือความรู้และประสบการณ์ของจิตสำนึก และคิดว่าสภาวะเช่นนี้มีอยู่จริงหรือไม่? และถ้ามี จะเข้าถึงมันได้อย่างไร และสภาวะเช่นนี้จะสามารถแสดงออกมาในการทำงานศิลปะได้ไหม ถ้าได้ในรูปแบบอย่างไร?

ผมจึงเริ่มค้นคว้าเรียนรู้และพยายามทำความเข้าใจ “

ว่ามันคืออะไร ในรูปแบบต่าง ๆ จากการอ่านหนังสือ การนั่งสมาธิ การพิจารณา ทำความเข้าใจในประสบการณ์ของตนเองในแต่ละขณะ และพยายามถ่ายทอดความเข้าใจออกมาเป็นผลงานศิลปะหลากหลายรูปแบบรวมถึง

Master Wang Shi used Tao Te Ching as an example, saying that this key text of Taoism contains 81 chapters. If we manage to understand the first chapter, there is no need to proceed through the rest of the book because it will only explain the first one. Therefore, this is the first chapter of “ ” that I am doing my best to write, with the hope that further chapters may never be needed.

I also felt impressed when Master Wang Shi talked about **the philosophy of the guqin, in which one practices this instrument in order to reach the point where he no longer needs to play it. Playing the guqin is perceived as a means of self-discovery, and when such discovery is made, it does not matter whether one continues to play it or not.** The master also explained that, in the past, musicality had in itself elements of ritual. However, in the present day, music and ritual have started to go their separate ways. Every time the master explained key changes in the music history of the guqin, Ajarn Chatchol Thaikheaw kindly played guqin songs of each specific era to provide an audio accompaniment of the master's narration. This helped me to gain a deeper understanding of the differences between music that is one with ritual, and songs in which music and ritual are distinctively separated. For the latter, I could feel that the notes or the rhythm were, to me, more melodic, pleasant-sounding, and familiar. On the other hand, the songs in which musicality and rituality fused together in order to connect with a higher power were found to be unrhythmic and were more of a spontaneous improvisation, alternating between high and low pitches with a lack of balance. I felt unfamiliar with this tune, but this was merely the first impression of a person who has zero knowledge about music.

After listening to everything and with a better grasp of this topic, I began to compare the history of art with that of music, thinking that, from my perspective, contemporary art also falls along the same lines, as it was once a ritual. **Now, art and ritual have been separated, moving away from the origins of creativity that lie at their very core. This resonates with what I am currently interested in, which pertains to the origins of creativity that are beyond knowledge and experience of consciousness, and also the doubt whether such things really exist at all.** And if so, how can we approach them? How can they be manifested in art practice and in which form?

So, I began to do more research and gain a better understanding of “ ” and what it truly is through various methods — reading, meditation, contemplation, and making sense of my own experience at each and every moment. I then tried to express

Ajarn Chatchol Thaikheaw

กระบวนการและเทคนิคที่แตกต่างกันเช่น วาดเส้น จิตรกรรม ประติมากรรม
บทความ วิธีโดยรวมทั้งการนั่งสมาธิฯลฯ เพียงเพื่อทำความเข้าใจถึงสภาวะ
“ ” ด้วยประสบการณ์ตรง แต่ทั้งหมดนี้ทำให้ผมพบว่า
ตัวเองไม่สามารถจะสื่อสารออกมาได้ทั้งทางภาษาพูด ภาษาเขียน หรือแม้แต่
ผลงานศิลปะ ผมคิดว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญกว่าความรู้ ถึง
แม้บางท่านอาจจะสามารถถ่ายทอดออกมาได้ด้วยภาษาหรือศิลปะ แต่ก็ต้อง
ขึ้นอยู่กับสภาวะของผู้รับด้วยว่าจะมีความว่างพอที่จะเข้าใจความว่างของ
ความว่างหรือความว่างที่มีอยู่ในทุกสิ่งตามธรรมชาติด้วยเช่นกัน

ยังพูด ยังอธิบาย ยิ่งออกห่างจากความจริง

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

my understanding through artworks in different forms, processes, and techniques, including sketching, painting, sculpture, article, video, and meditation. This is to gain a better grasp of the state of “ ”, using my own direct experience. However, even after all this, I still find myself incapable of communicating it effectively, be it through verbal or written means, or even through artworks. **I think the process of learning is more important than knowledge.** Though some artists may be able to express themselves through language or art, it also depends largely on the state of the receiver and whether he or she is empty enough to understand emptiness within emptiness, or the emptiness that naturally exists within everything.

The more you speak, the more you explain, and the further away you are from the truth.

22 February 2018

不月無念
光貴子象

No.19
色紙掛け
¥1,200

No.13
円相
¥1,000

No. 13

Enso (A Circle)

In Zen Buddhism, Enso is the symbol of the true perfection—absolute enlightenment.

Since its form neither has the end nor the beginning, it also means the void and the whole universe which is said the infinity.

Any words can express this circle as it does not belong in any character or represent any material things.

What this circle is—it depends on who looks at this circle. Please look at it with your mind, not with your eyes.

วาดเส้น สัญลักษณ์แห่งความว่างเปล่า / Drawing Series : Symbolic of Emptiness, 2015–2018
Acrylic on Sa paper, Wall 280 x 1220 cm (689 pieces), 31 x 21 cm (each piece)

สัญลักษณ์ของความว่าง

รัก / Love, Acrylic on paper, 63 x 125 cm

ปกติเวลาเราเขียนคำว่า “ไฟ” ลงบนกระดาษ จะไม่เกิดไฟไหม้เพราะคำว่า “ไฟ” ไม่ใช่ความจริง แต่เป็นสัญลักษณ์ของความจริง ซึ่งแตกต่างระหว่างสภาวะที่เป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติทั้งหมด เพราะทุกการแสดงออกมันเป็นความจริงของสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันขณะไม่ใช่สัญลักษณ์ของสิ่งที่พูดถึงในความหมายทั่วไปเช่นเมื่อเขียนคำว่า “รัก” มันไม่ได้หมายถึงความรักที่มีตัวตนเป็นศูนย์กลางเพราะถ้ามีตัวตนความรักที่แท้ก็ไม่สามารถปรากฏขึ้น

ความว่างที่เกิดจากการไม่ยึดมั่นตัวตนเป็นศูนย์กลางคือแก่นของธรรมชาติ ทุกสิ่งที่ปรากฏขึ้นเป็นเพียงสัญลักษณ์ของความว่าง สิ่งต่าง ๆ เกิดมาจากความว่างหายไปสู่ความว่าง ทุกขณะที่ดำรงอยู่ล้วนเป็นสมมุติสัจจะ เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปเปลี่ยนแปลงจากชั่วขณะหนึ่งสู่ชั่วขณะหนึ่งจากสภาวะหนึ่งไปสู่สภาวะหนึ่งตลอดเวลา เมื่อเราตระหนักรู้ถึงความว่างที่เป็นแก่นแท้ของ ทุกสิ่ง เราจะเห็นถึงความสัมพันธ์และความเป็นหนึ่งเดียวกันของสรรพสิ่ง แล้วเห็นทุกสิ่งมีสภาวะอนันต์

การที่เราจะมีความสามารถในการตระหนักรู้ถึงมันได้ เราคงทำได้เพียงทำให้จิตใจของเราเห็นตัวมันเอง ทุกขณะของการรับรู้ถึง “สิ่งที่กำลังเป็นอยู่จริง” โดยที่ไม่เข้าไปตัดสินหรือตำหนิโทษสิ่งที่น่าเกลียดหรือสิ่งที่ไม่ชอบรวมทั้งไม่ยึดติดกับสิ่งที่สวยงามหรือสิ่งที่ชอบ เพียงแต่เฝ้าดูมัน ตามที่มันเป็นอยู่จริงในปัจจุบันขณะ แล้วจิตก็จะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงได้โดยไม่ตั้งใจหรือโดยไม่รู้จากสภาวะจิตที่สามารถรับรู้ได้เพียงสิ่งที่ห้วงวัดได้จากประสบการณ์ของจิตสำนึก ไร้กลายมาเป็นสภาวะจิตที่สามารถรับรู้ในสิ่งที่ไมอาจห้วงวัดได้หรือสิ่งที่อยู่เหนือพ้นประสบการณ์ของจิตสำนึก

The Symbol of Emptiness

Of course, when we write the word 'fire' on a piece of paper, nothing is burnt because the word 'fire' is not a real fire. It is rather a symbol of the reality it represents. This, however, is different from the state of oneness with nature where every expression is the reality of the natural phenomenon that takes place in the present moment, not just a symbol of something in its general definition. For instance, when we write the word 'love', this word does not mean the kind of self-centred love because true love cannot emerge from the ego.

Non-self-centred emptiness is the true essence of nature. Everything that emerges is merely the symbol of emptiness. Everything comes from emptiness and goes back again into emptiness. Every moment of existence is a conventional truth of impermanence as things arise, last for a few brief moments, and then disappear — constantly changing from one moment to the next; from one state to the other. Once we realise that emptiness is the true essence of everything, we will begin to see the relationships of and oneness in all things, that is, an infinite state of being.

And for us to be able to acknowledge it, **we can only direct our minds to look into themselves and be aware of all “existing things” without rendering judgment or reproach on those that are ugly or unfavourable, and without any sensual attachment to objects that are attractive and desirable. As we keep looking at things the way they are in the present moment,** our minds will inadvertently or unknowingly evolve and transform. This turns the state of being able to conceive things based on the experience of the conscious mind into the state in which our minds can conceive those that are immeasurable or beyond our conscious experience.

3 August 2018

Cremation

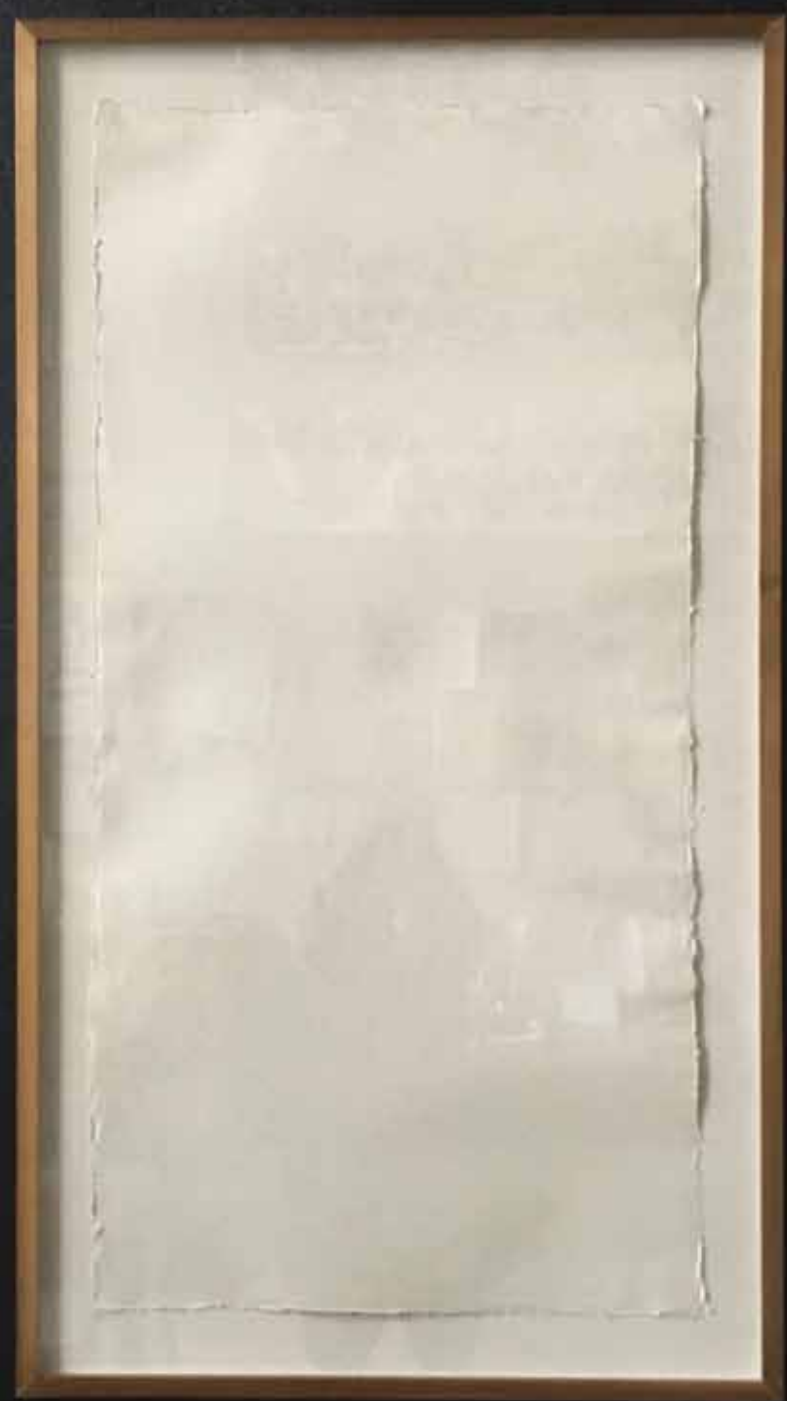

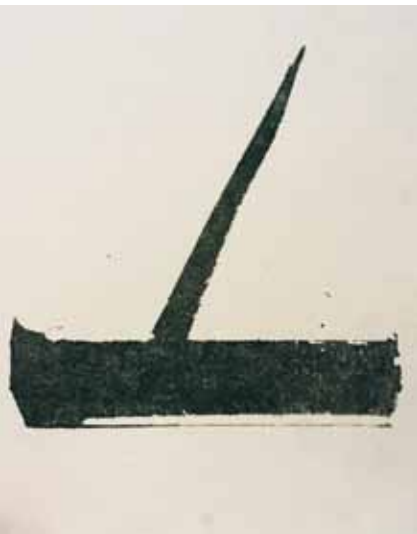

ว่างจึงเห็น

เช้าวันหนึ่งจำไม่ได้ว่ามันเป็นวันอะไร แต่รู้สึกว่าเป็นวันที่รู้สึกดีมีปีติสุขหลังจากนั่งสมาธิ รู้สึกเบาสบายและว่างเปล่า มันดีมากจนไม่รู้จะอธิบายอย่างไร ตอนที่เดินออกมาจากห้องนั่งสมาธิ เดินบนทางเดินลานดิน อยู่ ๆ ก็เห็นกิ่งไม้แห้งตกลงมาปักตั้งตรงลงบนพื้นดินต่อหน้า มันเหมือนงานประติมากรรมชิ้นหนึ่งบนพื้นที่ว่าง ณ เวลานั้นมันทำให้เข้าใจว่าศิลปะคืออะไร?

ถ้ามันไม่ตกทำเนี่ยมันจะไม่สำคัญจนทำให้เราหยุดมองเลย ในขณะที่มันทำให้รู้สึกอย่างนี้เองที่เขาเรียกว่าศิลปะหรือการสร้างสรรค เพราะมันเกิดขึ้นในสภาพที่ไม่ปกติ ในชีวิตเราทุกสิ่งทุกอย่างการกระทำคือการสร้างสรรคตามธรรมชาติอยู่ตลอดเวลา แต่ไม่ถูกเรียกว่าศิลปะเพราะมันไม่แตกต่างจากวิถีชีวิตประจำวันโดยทั่วไป เหมือนเราจะไม่รู้สึกถึงความสุขและความมีโชคของเราที่มีอยู่ในปัจจุบันขณะเลยจนกระทั่งเราเจ็บป่วย พอป่วยเราจึงเข้าใจถึงความสุขหรือความโชคดีที่ผ่านไปแล้ว การจะเข้าถึงสภาวะนั้นได้ จิตต้องว่างจากการหมกมุ่นอยู่ในความรู้และประสบการณ์และความเคยชินในชีวิต เพราะสภาวะที่ว่างจึงทำให้เราเห็นความธรรมดาที่ไม่ธรรมดา หรือเห็นคุณค่าในสิ่งที่ไร้ค่า

กระบวนการสร้างสรรคที่แท้จริงของธรรมชาติก็คือ “ ”
สภาวะที่เราว่างจากเนื้อหาหรือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์และอคติ ที่มีอยู่ในระดับจิตสำนึก สภาวะที่ว่างนี้ก็คือจุดเริ่มต้นของทุกสิ่ง

Empty then See

Early one morning, I can't remember exactly what day it was, all I remember was a strong feeling of rapture after my meditation session; I felt light and empty. It was indescribably good. While walking on a dirt path after I exited my meditation room, suddenly I saw a twig falling before standing straight up on the ground right in front of me. The twig was like a sculpture in an empty space. That moment helped me to understand what art truly is.

If it had fallen in a different posture, I would not have stopped to look at it. In that moment, it struck me that this is exactly **what people call art or creation because it happened unordinarily. In our lives, everything and every action is always nature's creation, but it is not considered as art because it cannot be distinguished from our typical lifestyles.** It seems like we are never aware of happiness and good fortune we have right here and now until we experience misfortune. Only in our time of misfortune will we understand how happy and lucky we once were. Therefore, in order to reach that state of deep appreciation, our minds must first be empty and free from an obsession with existing knowledge, experiences, and habits in life. **Only the state of emptiness can open our eyes to see unordinary simplicity or the true value of things that are considered worthless.**

Real nature's creation process is “**tabula rasa**”, the state in which we are empty and free from any information or knowledge as the result of experience and prejudice that exist at the subconscious level. This state of emptiness is where everything begins.

22 March 2018

Khai Hori

Kamin Lertchaiprasert

From the Studio Series,
DISINI Festival 2018

28 July - 2 September 2018

จิตไร้เดียงสา
Innocent mind

ความไม่รู้
Ignorant

การเรียนรู้
Knowing

อุเบกขา
Equanimous

เห็นอย่างที่มีมันเป็น
See things as they are

เหนือพันธิทธิพลกำหนด
Beyond conditioning

เหนือพ้นจิตสำนึก
Beyond conscious

ไร้ตัวตน
Selfless

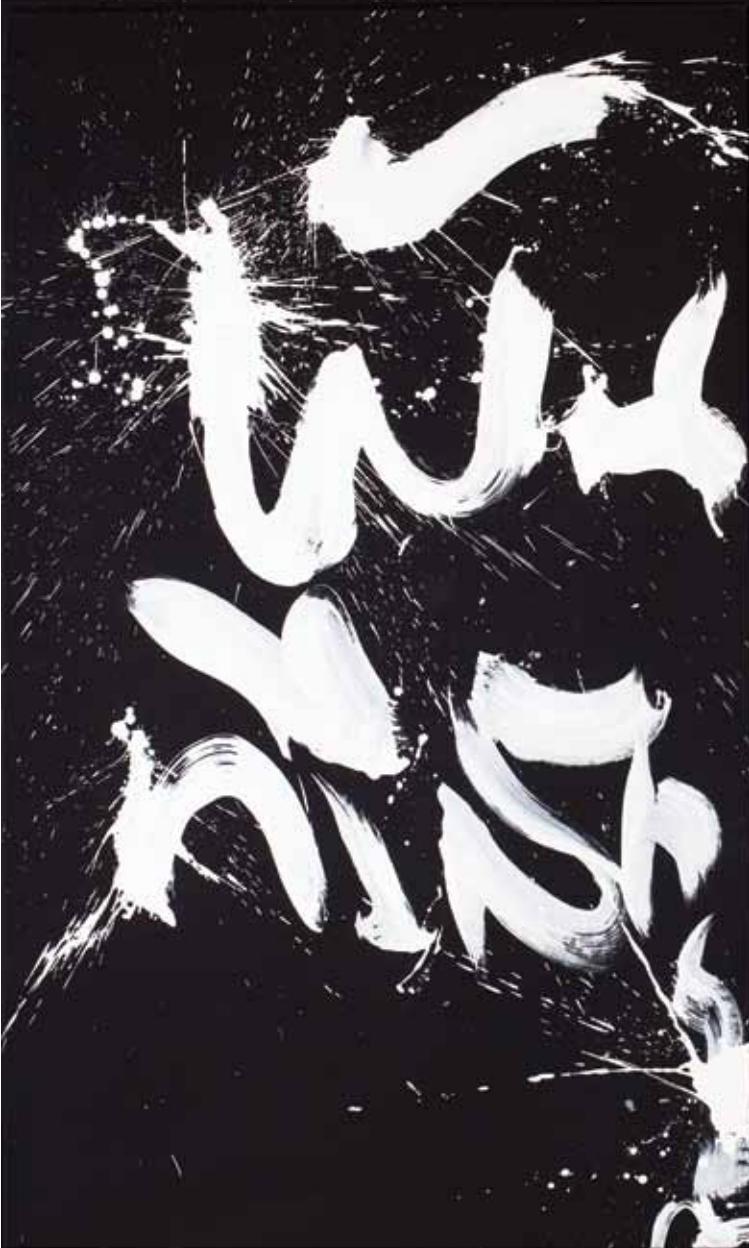

ไร้กาลเวลา
Timeless

การเปลี่ยนแปลงที่แท้ True Changing

คือ is
การไม่เปลี่ยนแปลง not to change
เพียง just
เฝ้าดู observe

รู้สีกตัว Awareness

จุดเริ่มต้น the starting point

ละลาย melting

ตัวตน one self

เมตตา Living kindness

ไม่มี no
ผู้ให้ giver
ไม่มี no
ผู้รับ receiver

นั่งเงียบ ๆ / Sitting Quietly, 2016, Acrylic on canvas, 167 x 167 cm

ธรรมชาติของความว่าง Nature void

อยู่ใน being in
ปัจจุบันขณะ the present moment

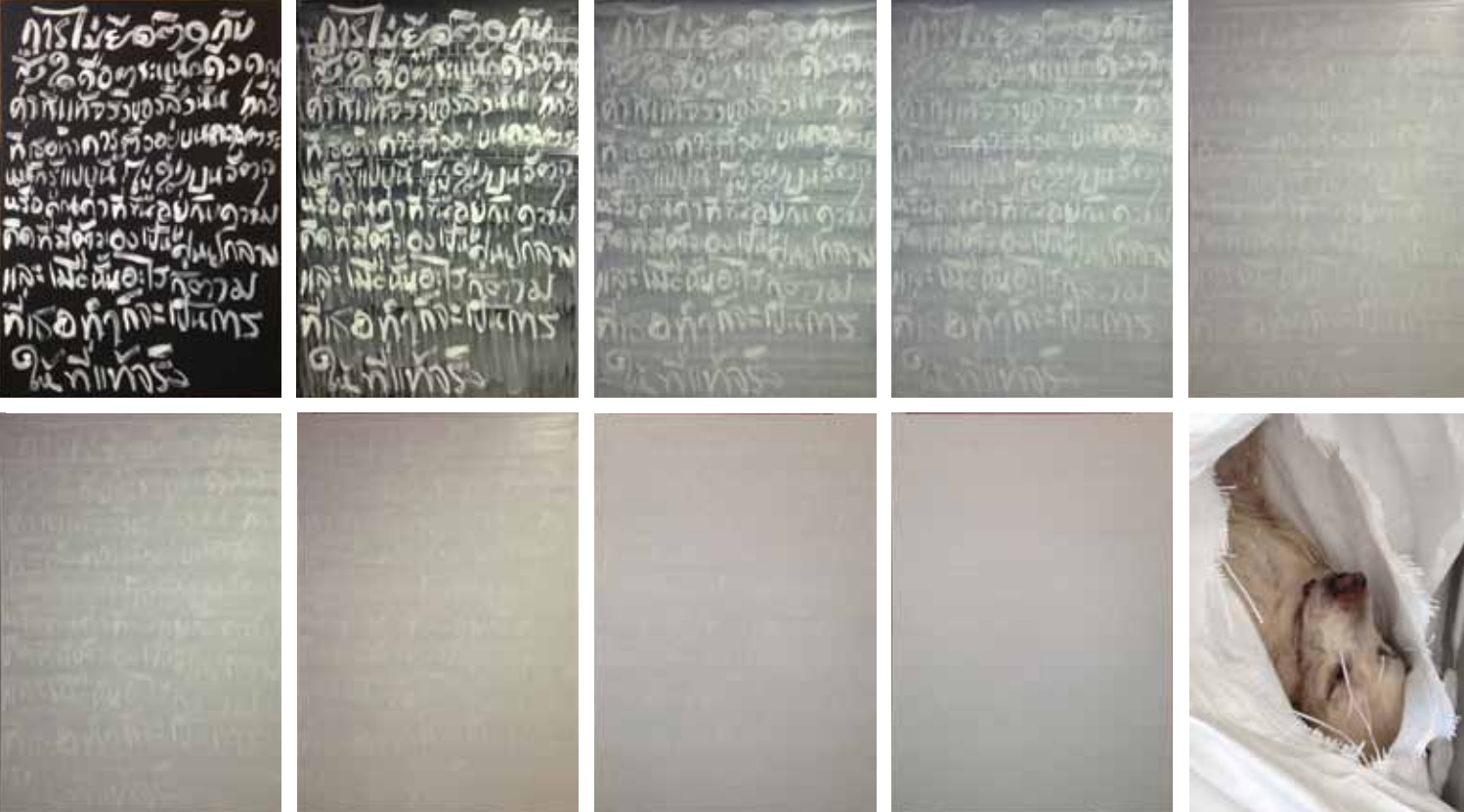
ประตูที่ไร้ประตู The door without door

เมื่อ when

รวม become

เป็นหนึ่ง oneness

การไม่ยึดติดสิ่งใด
 คือการตระหนักถึงคุณค่าแท้จริง
 ของสิ่งนั้น

Letting go of attachment to things
 allows you to be conscious of their
 real value.

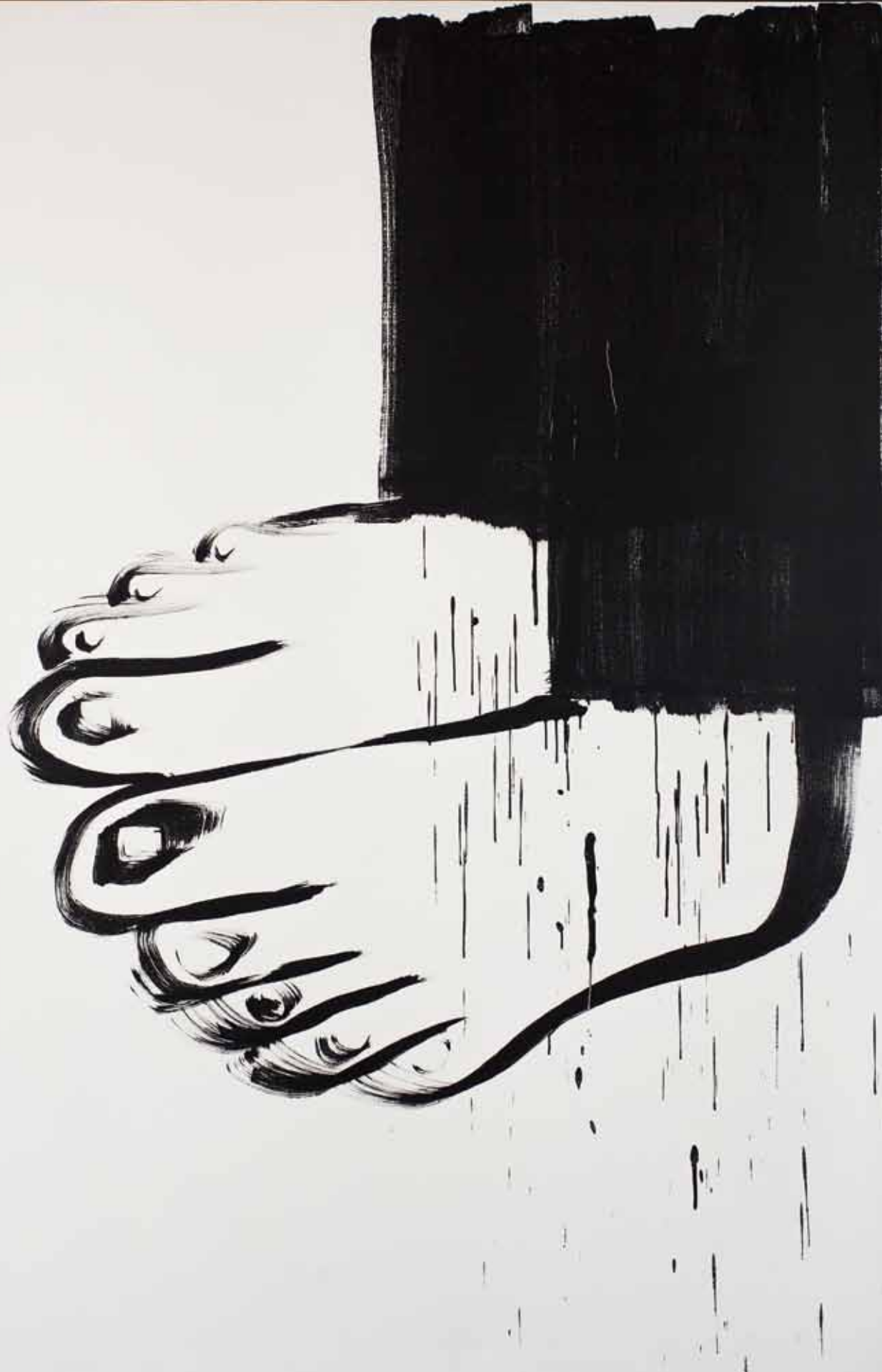

ติดดิน On the ground

วัฒนธรรม	culture
ประเพณี	tradition
ความเชื่อ	belief
ความรู้	knowledge
ความคิด	thought
ทำให้	make us
ออกห่าง	far away
จาก	from
ธรรมชาติ	nature
ความจริง	truth

ติดดิน On the ground

จริงใจ sincerely

กับ with

ตัวเอง yourself

อัตตา Ego

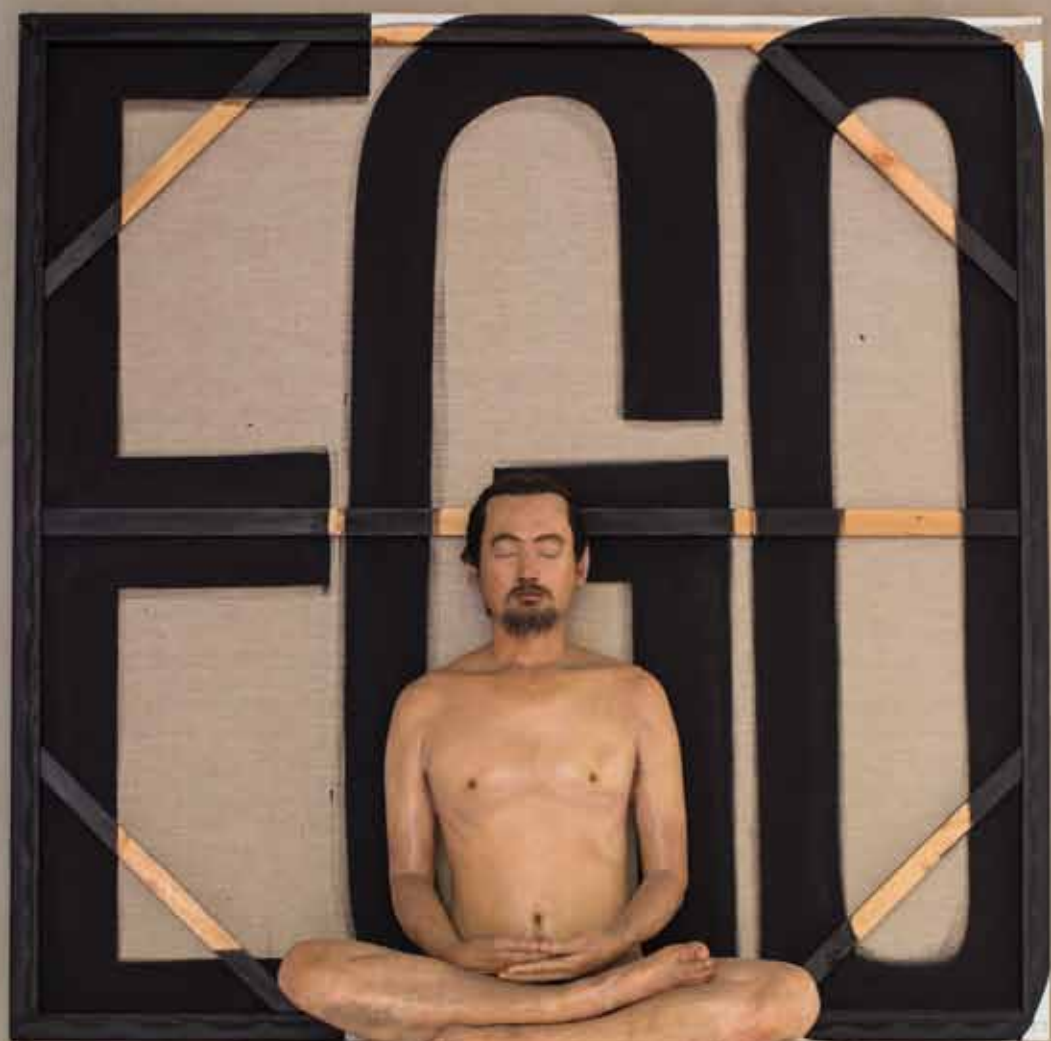
ยึดมั่น attach

สมมุติสัจจะ collective truth

อัตตา / EGO (Front), 2016

Installation with acrylic on canvas, Fiberglass sculpture with oil paint, synthetic hair, and wooden base
Canvas 167 x 167 cm, Fiberglass sculpture W 80 x L 50 x H 90 cm, Base W 97 x L 75 x H 101 cm

อนัตตา Soulless

การรู้ knowing
อิทธิพลกำหนด conditioning

อัตตา / EGO (Back), 2016

Installation with acrylic on canvas, Fiberglass sculpture with oil paint, synthetic hair, and wooden base
Canvas 167 x 167 cm, Fiberglass sculpture W 80 x L 50 x H 90 cm, Base W 97 x L 75 x H 101 cm

ศิลปะ Art

วัชพืช the weed
ซึ่งเป็นสิ่งไร้ค่า for
สำหรับ most people
คนทั่วไป is worthless
คือ is
สิ่งมีค่ายิ่ง a treasure
ด้วยทัศนคติเช่นนี้ with this attitude
ไม่ว่า whatever
เธอจะทำอะไรก็ตาม you do
ชีวิต life
จะกลายเป็น becomes
ศิลปะ an art

เมื่อจิตว่าง Empty mind

จึงเห็น then see

ทุกสิ่งสวยงาม everything is beautiful

ทุกสิ่งที่เกิดขึ้น Nothing ever happens

ไม่ใช่ความบังเอิญ by coincidence.

ว่างจึงเห็น ทุกสิ่งสวยงาม / Empty then See, Everything is Beautiful, 2016.

Installation with canvas, metal sculpture and wooden bench Canvas, 215 x 150 cm,

Metal sculpture, w 17 x L 179 x H 80 cm, Wooden chair, W 38 x L 163 x H 60 cm

มีอยู่แล้ว Already there

ไม่รู้ unknown
จึง there for
มีอยู่ being

มีอยู่แล้ว Already there

เมื่อรู้ว่ามี when we know
มันกลับ there for
ไม่มี Non being

ไม่รู้ว่ามีรู้ Don't Know That We Know

จำได้ว่า remembering that
บางครั้ง sometimes
การไม่ได้ we don't get
ในสิ่งที่ต้องการ what we want
นับเป็นโชคดี is a kind of
อย่างหนึ่งเช่นกัน precious thing

ลมหายใจ Breathe

ประตู the door

สู่ to

ปัจจุบันขณะ the timeless

ที่ไร้กาลเวลา present moment

นั่ง Sitting

แค่ Just

นั่ง sit

จิต Mind

เราติดอยู่ใน	we stick to
ความสมบูรณ์แบบ	perfection
ของความคิด	of our thought
จึง	therefore
ไม่ว่าง	not empty
พอที่จะเห็น	enough to see
ความสวยงาม	beauty
ในปัจจุบันขณะ	in the present moment

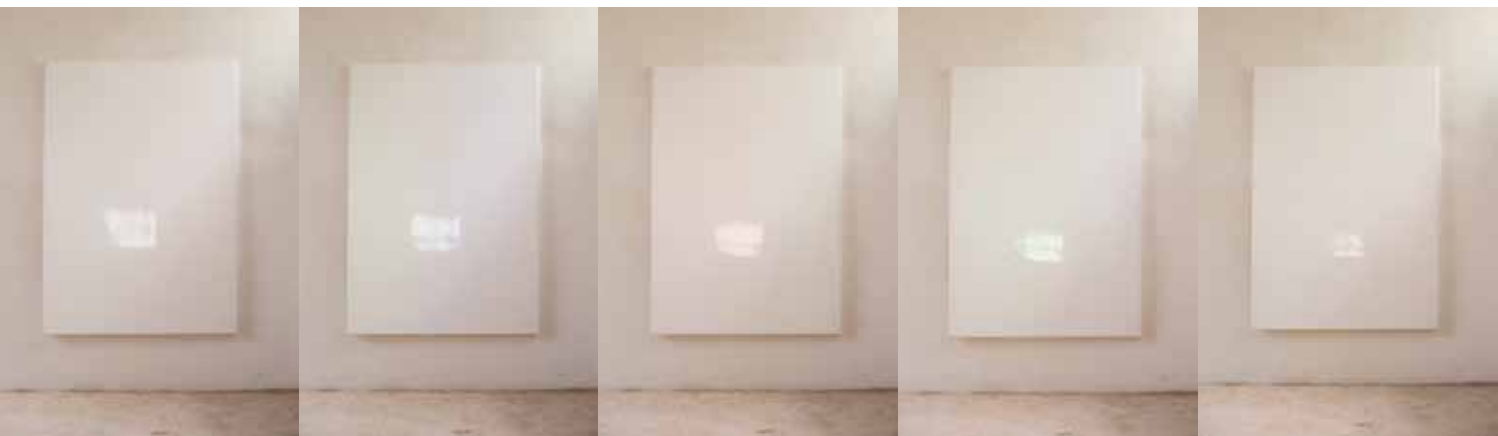
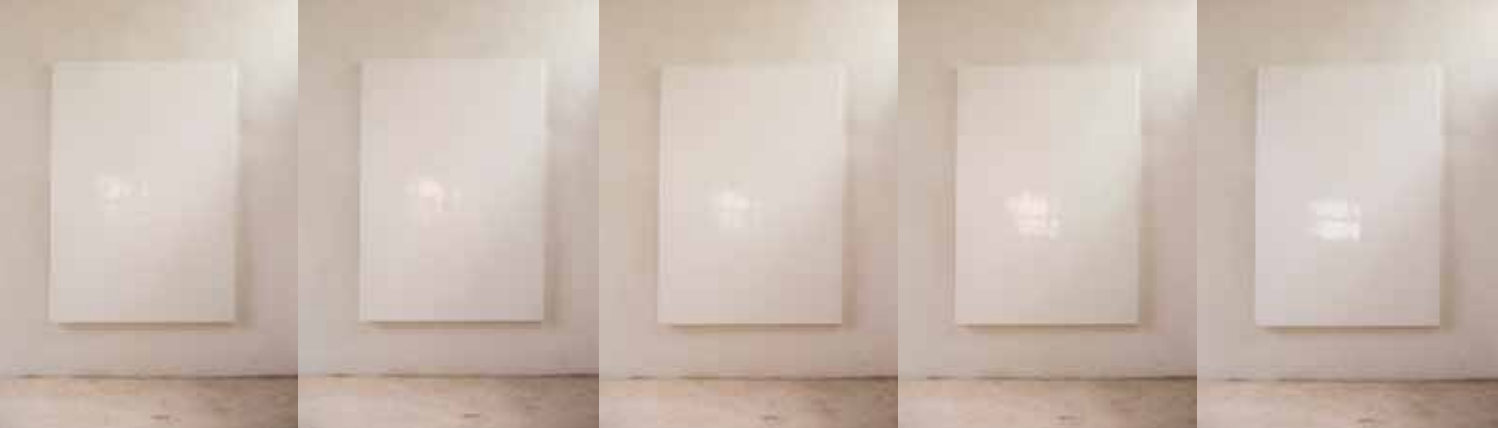

จิต Mind

อิสระ free

จาก from

อิทธิพลกำหนด conditioning

พระพุทธรเจ้า-ความว่าง Lord Buddha-Emptiness

มี	there is a
พระพุทธรเจ้า	Buddha
สำหรับ	for those
คนที่ไม่รู้จัก	who don't know
ว่าเขาคืออะไรจริง ๆ	what he is really
ไม่มี	there is no
พระพุทธรเจ้า	Buddha
สำหรับ	for those
คนที่รู้จัก	who know
ว่าเขาคืออะไรจริง ๆ	what he is really

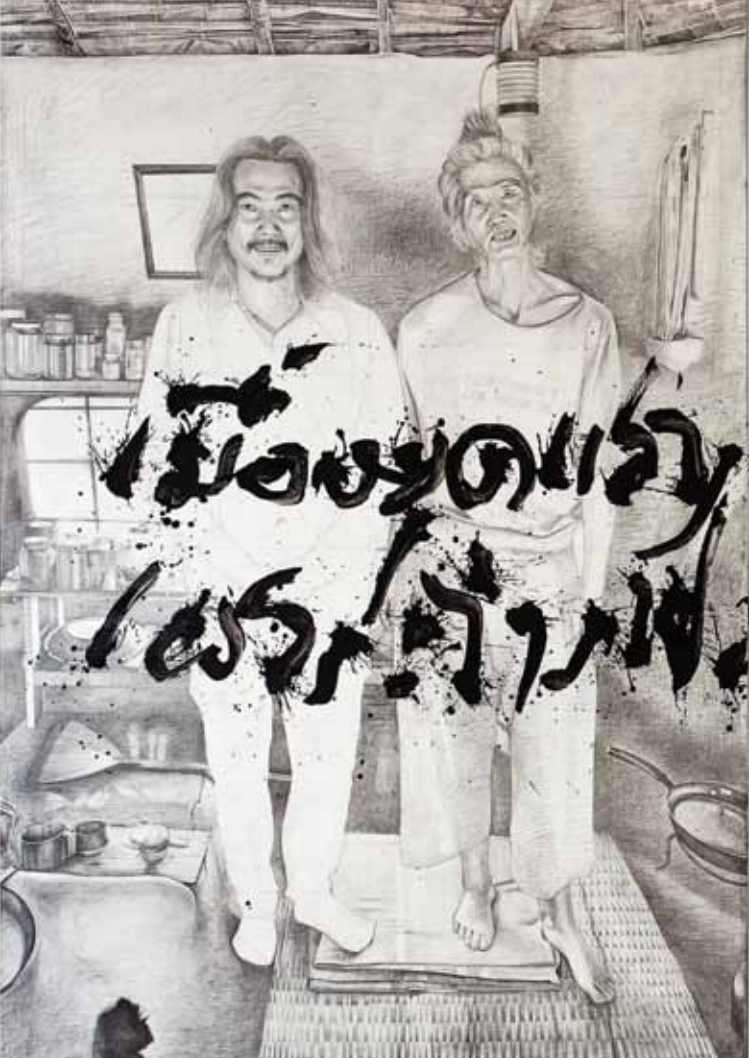
๑. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๒. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๓. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๔. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๕. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๖. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๗. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๘. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๙. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม
 ๑๐. พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า พระโคตม

“เมื่อหยุดแสวงหา “When i stop searching,

ข้าพบเจอ i discover.

เพราะว่างเปล่า Because in emptiness,

ข้ามีทุกสิ่ง” i have everything.”

“สภาวะของการสร้างสรรค์” “The State of Creation,

เปรียบดัง	is like
หน้าผาสูง	a high cliff
เมื่อมายืนอยู่	Once we get there
ไม่รู้ว่าจะไปไหนต่อ ?	We don't know where else to go
จะยืนหรือจะบิน	whether to stand or fly
หรือโดดลงไป	or jump off
จะเดินย้อนกลับ	whether to retrace our steps
หรือไปต่อ	or go on
สภาวะที่หยุดนิ่ง	The State of Stillness
เงียบ สงบ ว่างเปล่า	quiet, peaceful, and empty
หรือนี่เองที่เป็น	Or could this be
จุดเริ่มต้น	the beginning
ของทุกสิ่ง”	of everything.”

สภาวะของการสร้างสรรค์ The State of Creation

ความรู้มีอยู่สองประเภท There are two kinds of knowledge
 ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง the factual knowledge
 ความรู้ที่เป็นความทรงจำเกี่ยวกับจิตใจ the knowledge as psychological

แต่ยังมี but there is
 การรู้ก่อนประสบการณ์ knowing before experience
 หรือที่เรียกว่า or what we can call
 การรู้ก่อนความรู้ knowing before knowledge
 มันมีอยู่แล้วในตัวเรา it is in us all
 โดยธรรมชาติ by nature
 นั่นคือ that is
 ปัญญาญาณ intuition

ฝนตก Raining

กายเปียก wet body

แต่ but

ใจไม่เปียก don't wet the mind

ลั้จจะไร้หนทาง Wayless Truth

ลั้จจะ the truth
คือ is
หนทาง the way

จุดหมาย Destination
คือ is
กระบวนการ the process

กล้า-กลัว Bravery-Fear

ไม่มี nothing
สิ่งใด in
ในโลก this world
ที่ดี is good
หรือ or
เลว bad
มีแต่ only
ในความคิด have in
เท่านั้น thought

ไม่มีฉัน Selfless
ไร้คิด Thoughtless
ไร้เวลา Timeless

เป็นไปได้หรือ? That is possible?
คืออะไร? what is?
ใครรู้? who knows?
นอกจากคุณ only you
เมื่อ when
ไม่มีคุณ selfless

ไม่มีฉัน Selfless

ความรัก love

ความเมตตา compassion

กรุณา loving kindness

ไร้คิด Thoughtless

ไร้อดีต	no past
ไร้ปัจจุบัน	no present
ไร้อนาคต	no future
ความคิด	thought
ทำให้เกิด	cause
ตัวตน	self
ตัวตน	oneself
ทำให้เกิด	cause
เวลา	time

ไร้เวลา Timeless

จึงมี therefore

ความสงบสุข peace

ไร้ความกังวล unanxious

ไร้ความกดดัน undepressed

จิตผู้เริ่มต้น The Beginner's mind
มี has
หนทางมากมาย many opportunities
แต่ but
จิตผู้ชำนาญ the expert's mind
มี has
ทางเป็นไปได้ไม่มากนัก a few opportunities

ธรรมชาติที่แท้ Nature's truth has
จิตก็ไม่มี no mind
จึง therefore
ไม่มี no
จุดเริ่มต้น begining
และ and
จุดสิ้นสุด endless

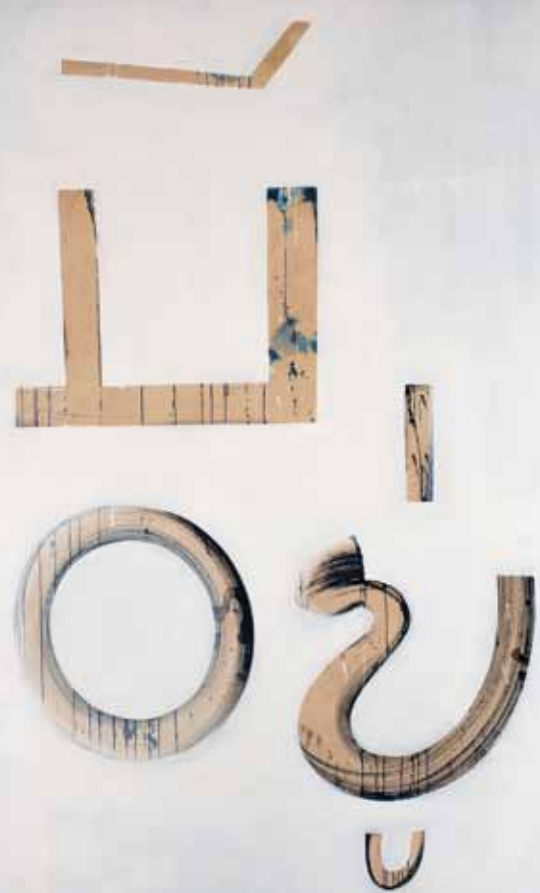

ความเคลื่อนไหวที่ปราศจากการเคลื่อนไหว-มีอยู่ Movement Without Movement – Exist

ความเคลื่อนไหวชนิดนี้	such movement
เกิดจากความนิ่งเงียบ	comes from silence
ความว่างที่มีอยู่ในจิต	emptiness of the mind
ไม่มีเหตุผล	without reason
ไม่มีการเคลื่อนไหวของความคิด	without movement of thoughts
หรือเวลา	or time
ไม่มีการตอบโต้ทางวัตถุ	without materialistic response
จิตนิ่งเงียบอย่างสมบูรณ์แบบ	the mind is in complete silence

มันมีอยู่แล้ว	It already exists
เพราะเราไม่รู้	because we don't know
แต่เมื่อเรารู้	But once we know
มันกลับไม่มี	it no longer exists

อย่างที่มีนเป็น The Way Things Are

นิ่ง เงียบ Be still and quiet

รับ ฟัง accept and listen

ยอม รับ compromise and embrace

อย่างที่มีนเป็น the way it is

อิสระจากจิตสำนึก Freedom from the Conscious Mind

ใหม่เอี่ยมคือไม่ใหม่เอี่ยม Brand-new is not brand-new
ไม่ใหม่คือใหม่ not brand-new is new
เมื่อเป็นอิสระจาก when it is free from
จิตสำนึก the conscious mind

3

เอวี่ Ouw

จุดกำเนิด the origin
ของเสียง of sound
ที่ปราศจาก without
การปรุงแต่ง illusion

ยิ่งพูด The more we speak
ยิ่งไกล the further we are

จาก from
จุดกำเนิด the origin
และ and
จุดหมาย the destination

คนโง่ A stupid person,

เพราะโง่	because he is stupid
จึงไม่เข้าใจ	he doesn't understand
เพราะไม่เข้าใจ	because he doesn't understand
จึงไม่คิด	he doesn't think
เพราะไม่คิด	because he doesn't think
จึงไม่เกิดเวลา	there is no time
เพราะไม่เกิดเวลา	because there is no time
จึงเป็นอิสระ	he is free
เพราะมีอิสระ	because he is free
จึงมีความสุขสงบ	he is at peace
ที่สมบูรณ์	completely

เรียนรู้ Learning

ชีวิตคือ	Life is
กระบวนการเรียนรู้	the process of learning
การเรียนรู้คือ	Learning is
กระบวนการสร้างสรรค์	the process of creation
จุดเริ่มของการเรียนรู้	The beginning of learning
เกิดจากจิตที่	begins from the mind that is
ว่างเปล่า	empty
ปราศจาก	and without
ความรู้	knowledge
อดีต	the past
และความกลัว	or fear

รู้ระเบียบ Seeing order

ซึ่ง which
เกิดจากความ comes from
ไร้ระเบียบ chaos
จึง unites us
รวมเป็น as
หนึ่ง one

รูป - ความว่าง Form - emptiness

เมื่อเข้าใจ when we understand

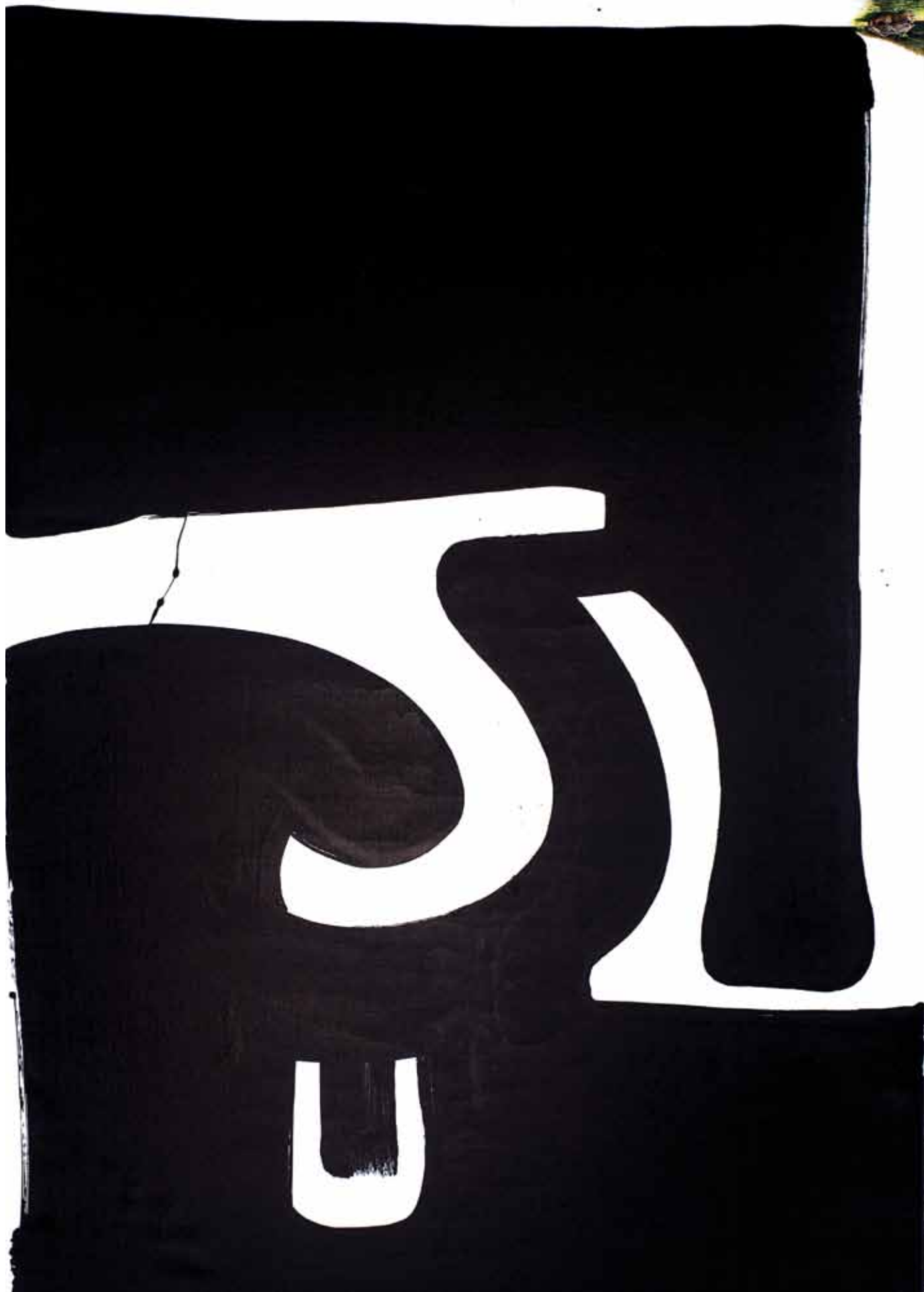
รูปคือความว่าง form is emptiness

ความว่างคือรูป emptiness is form

เมื่อเข้าถึง when we reach that state

รูปคือรูป form is form

ความว่างคือความว่าง emptiness is emptiness

รู้ตน Self-Awareness

จุดเริ่มต้นของ	is the beginning of
ปัญญา	wisdom
และเป็นจุดเริ่มของ	and the beginning of
จุดจบของ	the end of
ความทุกข์	suffering.
เมื่อรู้ตน	When we know
ว่าว่างเปล่า	that we're empty
และไม่ว่างเปล่า	and not empty
ไร้แก่นสาร	pointless
เป็นอนันต์	endless

มีอยู่-ไม่มีอยู่ Exist-Non Exist

มีอยู่	existing
อย่างอิงอาศัย	in interdependence
ไม่มีอยู่	Not existing
อย่างอิสระ	in freedom
จึงว่างเปล่า	then we are empty
ไร้ตัวตน	selfless

ความว่าง Emptiness

คือ is
แก่นของจิต the essence of the mind,
ไม่ใช่ not
สภาวะของจิต the state of the mind.

อิสระ Freedom

เหนือพ้น beyond

กาลเวลา Time

เหนือพ้น beyond

จุดกำเนิด beginning

และ and

จุดสิ้นสุด endless

เซน Zen

ก่อนศึกษาเซน	Before you study Zen
เห็นแม่น้ำเป็นแม่น้ำ	rivers are rivers
เห็นภูเขาเป็นภูเขา	mountains are mountains
หลังจากศึกษาเซน	while you are studying Zen
เห็นแม่น้ำไม่ใช่แม่น้ำ	rivers are no longer rivers
เห็นภูเขาไม่ใช่ภูเขา	mountains are no longer mountains
เมื่อเข้าถึงเซน	but once you have had enlightenment
เห็นแม่น้ำเป็นแม่น้ำ	rivers are rivers
เห็นภูเขาเป็นภูเขา	mountains are mountains

แนวคิดของภาพทิวทัศน์สมัยช่วง, ๑๐ ฟุตสำหรับภูเขา ๑ ฟุตสำหรับต้นไม้ ๑ นิ้วสำหรับบ้าน ๑/๑๐ นิ้วสำหรับคน, 2560
Song concept of landscape, 10 feet for mountain. 1 foot for tree. 1 inch for house. 1/10 inch for man, 2017
Acrylic on canvas, 215 x 450 cm (Three pieces), each piece 215 x 150 cm

ทอม Tom

ทุกที่ everywhere

คือ is

บ้าน home

แนวคิดของภาพทิวทัศน์สมัยช่วง, ๑๐ ฟุตสำหรับภูเขา ๑ ฟุตสำหรับต้นไม้ ๑ นิ้วสำหรับบ้าน ๑/๑๐ นิ้วสำหรับคน, 2560
Song concept of landscape, 10 feet for mountain. 1 feet for tree. 1 inch for house. 1/10 inch for man, 2017
Acrylic on canvas, 150 x 215 cm

เคนซัง Ken-san

บ้าน home

อยู่บน is on

เนินเขา the hill

แนวคิดของภาพทิวทัศน์สมัยช่วง, ๑๐ ฟุตสำหรับภูเขา ๑ ฟุตสำหรับต้นไม้ ๑ นิ้วสำหรับบ้าน ๑/๑๐ นิ้วสำหรับคน, 2560
Song concept of landscape, 10 feet for mountain. 1 feet for tree. 1 inch for house. 1/10 inch for man, 2017
Acrylic on canvas, 150 x 215 cm

ยายสา Yai Sa

อยู่ที่ is in
หมู่บ้าน Knongwai
หนองไผ่ village

แนวคิดของภาพทัศนสมัยช่วง, ๑๐ ฟุตสำหรับภูเขา ๑ ฟุตสำหรับต้นไม้ ๑ นิ้วสำหรับบ้าน ๑/๑๐ นิ้วสำหรับคน, 2560
Song concept of landscape, 10 feet for mountain. 1 feet for tree. 1 inch for house. 1/10 inch for man, 2017
Acrylic on canvas, 150 x 215 cm

ก้อนหินที่หายไป Missing stone

ความจริง truth

ความดี virtue

ความงาม beauty

ทุกคนมีอยู่แล้ว everyone

ตั้งแต่เกิด already has it

เพียงแค่เรา since we were born

หลงลืมมันไป we just forgot about it

ฟ้าปิดใจเปิด / Closed Sky, Open Heart, 2018, Ballpoint pen drawing and collage on Sa-paper, 21 x 38.5 cm

Sozen

Sozen

บัตรโดยสารขึ้นเครื่อง - Boarding Pass

บัตรโดยสารขึ้นเครื่อง - Boarding Pass

BOARDING PASS		ECONOMY	
NAME OF PASSENGER	FLIGHT	DATE	SEAT
LERTCHAIPRASERT, KA	TG643	02 JAN	40H
FROM TOKYO / NRT			
TO BANGKOK / BKK			
ETKT 217232006321404			
GATE 43	BOARDING TIME	11:15	
ETKT 217232006321404		SEAT	0193
GATE CLOSING 10 MINUTES BEFORE DEPARTURE			
TG YF48363 BASE			

บทสัมภาษณ์ โดย ลิซา โพลเก็น

คามิน : คุณเข้าใจไหม

ลิซา : ค่ะ

....ฉันคิดว่าอย่างนั้นนะคะ....

ไม่ค่ะ

...ไม่รู้สิคะ....

The Ground, Paper Mache, 1999–2018

นี่มักเป็นตอนจบ หรือแท้จริงแล้วคือตอนต้นของบทสนทนาระหว่างฉันกับคามิน เขาจะพูดและอธิบาย ทั้งยังยกตัวอย่างและใช้คำอุปมาอุปไมยเพื่อทำให้คุณสามารถเข้าใจแนวทางของเขา ซึ่งแท้จริงแล้วคือปรัชญาทางศิลปะและชีวิตของเขานั้นเอง แต่บางครั้ง เขาอาจลืมไปว่าตัวเขาใช้เวลานานหลายทศวรรษกว่าจะสามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งเช่นนี้ ขณะที่ฉันเพิ่งจะได้พบเขา และที่สำคัญกว่านั้น เพิ่งจะได้พบ ความคิด ของเขาเพียงไม่กี่อาทิตย์ที่ผ่านมา

ฉันพบกับคามินครั้งแรกในการเปิดตัวงานประติมากรรมขนาดใหญ่ของเขาในชื่อ The Ground ช่วงเทศกาลศิลปะ DISINI ที่กิลแมน บาร์เรคส์ (Gillman Barracks) ซึ่งจัดขึ้นปลายเดือนมีนาคม 2561 ที่ประเทศสิงคโปร์ ฉันเตรียมตัวด้วยการฟังบทสัมภาษณ์ออนไลน์ของเขา เช่น บทสัมภาษณ์ชิ้นหนึ่งที่นำทั้งมากับพิพิธภัณฑ์กุกเกนไฮม์ (Guggenheim Museum) เกี่ยวกับคำถามว่า “ศิลปะคืออะไร”¹ ในปี 2556 ทั้งยังอ่านบทความเกี่ยวกับตัวเขา รวมไปถึงผลงานตีพิมพ์จำนวนมากของเขาด้วย วลีสำคัญอย่าง “ศิลปะคือพิธีกรรม” หรือ “มนุษย์เป็นเสมือนงานศิลปะที่ดีที่สุด” ติดอยู่ในหัวของฉัน อย่างไรก็ตาม นักประวัติศาสตร์ศิลป์ที่ได้รับการศึกษาจากฟังกูโรอย่างฉันพยายามอย่างหนักที่จะเปรียบเทียบกับศิลปิน/งาน

¹ <https://www.guggenheim.org/video/what-is-art>

Interviewed by Lisa Polten

Kamin: Did you understand?

Lisa: Yes.

....I think so....

No.

...I don't know....

This is the usual ending or, rather, beginning of my conversations with Kamin. He speaks and explains, gives examples and tells metaphors to make you truly comprehend his approach or, rather, philosophy to art and life. But sometimes, he forgets that it took him decades to get to this comprehension/understanding, while I only met him and, more importantly, his thoughts a few weeks ago.

The first time I encountered Kamin was at the launch of his monumental sculpture, *The Ground*, during the DISINI Public Art Festival in Gillman Barracks at the end of March 2018 in Singapore. I prepared myself: I listened to online interviews such as the incredible one with the Guggenheim on “What is Art?”¹ from 2013, read articles about him, as well as perused his impressive amount of publications. Key phrases like “Art is a Ritual”, and “Human beings are like the best works of art” stayed in my head, however, coming from a European-trained art historian background, I tried and tried to find parallels with other

Tree 210 W x 330 L x 320 H cm
Elephant 90 W x 290 L x 190 H cm
Man 40 W x 64 L x 86 H cm

¹ <https://www.guggenheim.org/video/what-is-art>

ศิลปะอื่น ๆ เพื่อวางกรอบตามหลักการทางประวัติศาสตร์ศิลปะ: ทว่าฉันกลับไม่มีคำตอบใด มันเกี่ยวกับศิลปะพื้นเมืองหรือไม่ อาจนับว่าเป็นศิลปะแสดงสดได้หรือไม่ หรือเขาจะเป็นผู้สืบทอดของโจเซฟ บอยส์ (Joseph Beuys) เขาเป็นจิตรกรหรือ เขาเป็นชาวพุทธหรือ ฉันพยายามอย่างเอาเป็นเอาตายที่จะวาดโครงร่างตัวตนของเขา จัดประเภทเขาเพื่อให้ตัวเองสบายใจขึ้น แต่แท้จริงแล้วมันเป็นไปไม่ได้ ทั้งงานและวิถีปฏิบัติของเขาล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและไม่สามารถให้คำจำกัดความได้ เนื่องจากมันเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง “ธรรมชาติไม่เคยเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงคือธรรมชาติ”²

คามินไม่ใช่ศิลปิน เขาเป็นมนุษย์ผู้สร้าง

ลิซา :

หัวข้อหลักของนิทรรศการคือ ความว่างเปล่า หรือที่ฉันชอบเรียกว่า ความเป็นหนึ่งเดียว ช่วยอธิบายหน่อยได้ไหมคะว่าคุณได้คำ/ปรัชญา/สัญลักษณ์ นีมาได้อย่างไร

คามิน :

จากการทำงานของผมในชุด “ปัจจุบันขณะไร้กาลเวลา”³ ทำให้ผมตระหนักว่าปัจจุบันขณะคือความว่างเปล่าซึ่งไร้กาลเวลาและไร้ตัวตน ดังนั้นผมพยายามที่จะทำความเข้าใจความว่าง ด้วยการนั่งสมาธิทุกเช้า เริ่มต้นจากการเพ่งดูลมหายใจเข้าออก ดูเงาและดูความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจ จนกระทั่งเพ่งดูและสิ่งที่ถูกเพ่งดูหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกันเกิดความรู้สึกสงบจนความคิดหยุดและจิตสำนึกกว้างจากเนื้อหา หลังจากรู้สึกเข้าใจในสภาวะที่เป็นหนึ่งเดียวกับทั้งหมด ก็จะตรงมายังสตูดิโอ เพื่อที่จะถ่ายทอดสภาวะของความเป็นหนึ่งเดียวของธรรมชาติที่ผมประสบพบเจอก่อนหน้านี้มันไม่ทันใด และสิ่งที่ผมถ่ายทอดไม่ใช่เพียงภาพวาดเส้นหรือจิตรกรรม แต่เป็นสภาวะปัจจุบันขณะของความเป็นหนึ่งระหว่างตัวผมกับการแสดงออก จุดมุ่งหมายและวิธีการเป็นเนื้อเดียวกันไม่สามารถแยกออกจากกัน

วันหนึ่งผมรู้สึกเป็นพิเศษที่จะถ่ายทอดความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นหนึ่งเดียวของธรรมชาติ นั่นก็คือ “ ” ในเวลานั้นผมนึกถึงแต่สัญลักษณ์ของวงกลมที่สามารถจะสื่อสารได้ตรงกับความรู้สึกในเวลานั้นที่สุด แต่ขณะนั้นเองมันทำให้ผมนึกถึงงานภาพเขียนเซน ที่ปรมาจารย์เซนแทบทุกท่านจะเขียนวงกลมมาแล้วในอดีต จุดนี้เองทำให้ผมลังเลใจว่าจะแสดงออกด้วยการเขียนรูปวงกลมอีกครั้งหนึ่งดีหรือไม่? แต่เมื่อความคิดหยุดลง เวลาทางจิตก็หยุดลง ความรู้ความทรงจำจากอดีตและความคิดปรุงแต่งถึงอนาคตก็หยุดลง ไม่มีผู้เพ่งดูและสิ่งที่ถูกดูเป็นสภาวะที่หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกับทุกสิ่งไร้ตัวตนไร้กาลเวลา ณ จุดนั้น สิ่ง

² Kamin Lertchaiprasert, Chiang Mai, 14 May 2018.

³ MAIIAM Contemporary Art Museum, Chiang Mai, Thailand on 25 September 2016-6 February 2017, Numthong Gallery, Bangkok, Thailand On 24 Feb -5 May 2017, Art Stage Singapore 2018 on 26-28 Jan 2018

artists/artworks to complete a red line in the history of art. Yet, I was blank. Does it have to do with indigenous art? Is it, in a way, performance art? Is he a successor of Joseph Beuys? Is he a painter? Is he Buddhist? I desperately wanted to frame him, categorize him on a shelf to ease my mind. But, it is simply impossible.

Kamin's work and practice is unique and not definable, as it continually changes. "Nature never changes, the change is nature."²

Kamin is not an artist; he is a human who creates.

Lisa :

The central topic of the exhibition is Emptiness or, as I like to say, Oneness. Can you kindly explain how you got to this term/philosophy/symbol?

Kamin :

My work "Timeless Present Moment"³ makes me realise that the present moment is emptiness which is timeless and selfless, so I attempt to gain a better understanding of emptiness through daily morning meditation. I start by observing my breathing, feelings, and thoughts, until the observer and the observed are one — the point of complete silence when all thoughts cease and consciousness is absolutely empty of content. After I feel the sense of *Oneness* with everything, I then make my way to the studio to express this state of oneness with nature that I have experienced a few minutes earlier. What I express is not merely a sketch or a painting, but the state of being in a present moment as I become one with my own expression, in which the means cannot be separated from the end.

One day, I had a special urge to share my understanding of the sense of oneness with nature, which is " ". I could only think of the circle as a symbol that could best represent my feelings at that moment in time. However, suddenly, the circle reminded me of similar Zen paintings - those drawn by almost every great Zen master in the past. At this point, I was hesitating as to whether I should continue to express my feelings by drawing the circle again or not. Yet, as all of my thoughts ceased, so did my physiologic time. My knowledge, memories, as well as thoughts about the future also stopped; there was neither the observer nor the

² Kamin Lertchaiprasert, Chiang Mai, 14 May 2018.

³ MAIIAM Contemporary Art Museum, Chiang Mai, Thailand on 25 September 2016-6 February 2017, Numthong Gallery, Bangkok, Thailand On 24 Feb -5 May 2017, Art Stage Singapore 2018 on 26-28 Jan 2018

“ ” ก็ปรากฏขึ้นอย่างตรงไปตรงมา

“ภาพวงกลม” ขณะนั่งเฉยๆ ฝ้าดูมันด้วยความปิติสุขในความสงบ เป็นอิสระจากทุกสิ่ง ณ เวลานั้น “ใบหนารอยยิ้ม” ก็ปรากฏขึ้นอยู่ในวงกลมนั้น มันคือสัญลักษณ์ของความว่างเปล่าที่มีอยู่ในธรรมชาติของเราทุกคน เมื่อรวมเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ

เมื่อพูดถึงธรรมชาติ งานสำคัญชิ้นหนึ่งในการจัดแสดงคือผลงานวิทัศน์เรื่อง “No Sunrise and No Sunset”, 2561 ที่มีภาพเหมือนจริงของหญิงชราจีนอยู่ด้านหน้า อยากทราบว่ามีเรื่องราวอะไรเบื้องหลังงานชิ้นนี้:

เมื่อคุณเห็นพระอาทิตย์ตก คุณอาจคิดว่าพระอาทิตย์นั้นตกลงไป อย่างไรก็ตาม พระอาทิตย์ไม่ได้ดับ โลกต่างหากที่กำลังเคลื่อนที่ พระอาทิตย์คงอยู่เช่นเดิม ทุกครั้งที่คุณเห็นมัน คุณรู้สึกได้ถึง *ประสบการณ์ใหม่* แต่มันไม่ใช่ *ความเป็นจริง* ธรรมชาติไม่เคยเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงคือธรรมชาติ

ผู้หญิงคนนั้นคือหญิงชราจากหมู่บ้านของผม ที่ใช้ชีวิตอยู่ลำพังมานานกว่า 40 ปี เมื่อผมได้พบเธอเป็นครั้งแรก ผมถามว่ากลัวไหมที่ต้องอยู่คนเดียว เธอตอบว่า “ยายไม่กลัวที่จะอยู่และไม่กลัวที่จะตาย”

เขาอยู่ในช่วงสุดท้ายของชีวิต เช่นเดียวกับพระอาทิตย์ตก แต่แท้จริงแล้วเราไม่เคยตาย ชีวิตดำเนินต่อไปในรูปแบบของพลังงาน ไม่มีทั้งพระอาทิตย์ขึ้นและตก มันมีความต่อเนื่องในธรรมชาติในรูปแบบของพลังงานที่ต่างกัน พระอาทิตย์อยู่เช่นนั้นเสมอ คุณอาจคิดว่ามันได้ตายจากไป หญิงชราก่อนนั้นแสดงถึงมนุษย์ที่เหมือนไม้ไผ่ล้ม เขากำลังจะไปสื่อถึงสถานะของการแปรสภาพรูปแบบของชีวิต

คุณเชื่อในกรรมหรือไม่ หากเราประพฤติดีในชีวิตจริง เราจะโชคดีในการเปลี่ยนแปลงสภาพของเราหรือไม่:

ในธรรมชาติที่แท้ ไม่มีทั้งดีหรือไม่ดี มันเป็นเพียงความคิดของเราเท่านั้น กรรมเกิดจากการกระทำโดยมีตัวตน หากไม่มีตัวตน จะไม่มีกรรม ผมกำลังพูดถึงรูปแบบพลังงานตามธรรมชาติ

สิ่งสูงสุดเกี่ยวกับธรรมชาติคือ ความเป็นหนึ่ง กรรมเกี่ยวกับการลงโทษ แต่การที่เราอยู่ที่นั่นเป็นหน้าที่ของมนุษย์ที่จะรักและเอื้ออาทร มันไม่ได้เกี่ยวกับการทำความดีหรือความชั่ว มันเป็นหน้าที่ของการมาอยู่ที่นี่ ไม่ใช่การลงโทษ ไม่เช่นนั้นแล้วมันจะกลายเป็นโมฆะจนเชื่อไปเสีย

observed. It was the state of oneness with everything, of being selfless and timeless, that manifested itself at that point, along with “ ”, which also emerged directly from there.

While sitting and quietly contemplating “The drawing of the Circle” with feelings of rapture in deep serenity and a sense of freedom from everything, “a smiley face” began to appear inside that circle all of a sudden. It is the symbol of emptiness that exists naturally inside all of us, once we become one with nature.

Speaking of nature: one central piece in the show is the video work “No Sunrise and no Sunset”, 2018 with the hyper realistic older lady standing in front of it. What is the story behind this work?

When you see the sunset, you think the sun goes down. However, the sun doesn't move - the world is moving. The sun stays the same. Every time you see it, you feel a *new experience*, but it is not *reality*. Nature never changes, the change is nature.

The presented woman is an old lady from my village, who has lived alone more than forty years. When I first met her I asked If she was afraid of living alone? She told me: “I am not afraid to live and not afraid to die.”

She is within the last period of her life, like a sunset. But actually we never die, life continues in another form of energy. No Sunrise and No Sunset. There is continuity in nature in a different form of energy. The sun is always there, you only think it is dead. The old lady represents a human being who has nearly passed away, she represents the transforming state of life.

Do you believe in Karma? If we behave well in real life, will we be lucky in our transformation?

In real nature, there is no good or bad, it is just our thought. Karma comes from the act with self, so without self there is no Karma. I am talking about the natural energy form.

The ultimate truth about nature is to be one. Karma is about investing. But to be here is a human duty of love and care, it is not about doing good or bad, it is a duty of being here, not an investment. Otherwise, it turns into propaganda.

เมื่อฉันคิดถึงวิธีการสร้างงานศิลปะของคุณซึ่งคุณกล่าวว่าเป็น พิธีกรรม มีความคล้ายคลึงระหว่างแนวทางของคุณกับศิลปะพื้นเมืองหรือไม่คะ

ผมไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะพื้นเมือง แต่ผมเห็นว่าการสร้างสรรค์ในแบบดั้งเดิมนั้นมีพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ ศิลปะในฐานะของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ก่อนที่จะมีตัวอักษร พวกเขาใช้ภาพ อย่างเช่นภาพจิตรกรรมและภาพวาด

เมื่อทำให้ศิลปะเป็นเสมือนพิธีกรรม ผมใช้ศิลปะเป็นสื่อกลางในการแสดงออก ยกตัวอย่างเช่น นักวิทยาศาสตร์ใช้ตัวเลขในการคำนวณคณิตศาสตร์เพื่อให้เข้าใจความหมายของจักรวาล ขณะที่ผมมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และความรู้สึกมากมาย ดังนั้นผมจึงใช้ศิลปะเพื่อสื่อสารปรัชญาของผม และเพื่อค้นหาความหมายของชีวิตและธรรมชาติ

เมื่อครั้งที่เราพูดคุยกันเกี่ยวกับคำว่า “ความว่างเปล่า” คุณบอกฉันว่า “ความว่างไม่ใช่สภาวะจิตแต่เป็นแก่นของจิต” ช่วยอธิบายความแตกต่างระหว่าง สภาวะ และ แก่น ใต้พื้น หน่อยได้ไหมคะ

สภาวะของจิต เป็นลักษณะของบรรยากาศ เหมือนทะเลทราย เมื่อคุณไปทะเลทราย มันเวิ้งว้าง คุณคิดว่านั่นคือความว่างเปล่า เป็นสภาวะของความไม่มี คุณคิดว่าคุณเข้าใจความว่างเปล่า แต่ความว่างเปล่าที่แท้นั้นอยู่ในทุกสิ่ง ไม่ใช่ในบรรยากาศของความเงียบสงบเท่านั้น อีกตัวอย่างหนึ่ง คุณสามารถยืนอยู่ท่ามกลางผู้คนมากมาย แต่กลับรู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดาย เมื่อคุณเข้าใจคำว่า แก่นแท้ มันจะไม่มีวันเปลี่ยนแปลง คุณเป็น หนึ่งเดียว กับตัวคุณเอง แก่นของจิตนั้นอยู่ในตัวเอง

ในแวดวงศิลปะ เรามักพูดถึงงานศิลปะเฉพาะที่ หรือเมื่องานศิลปะถูกสร้างขึ้นสำหรับที่ว่างห้อง หรือพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ คุณชอบคำว่า เฉพาะชีวิต (Life-specific) มากกว่าคำว่า เฉพาะที่ (site-specific) มันแปลว่าอะไรคะ

คำว่า เฉพาะชีวิต หมายถึง ไร้กาลเวลาและไร้ตัวตน ทุกคนจะสามารถเข้าใจได้ เนื่องจากมันเป็นเรื่องธรรมชาติเมื่อปราศจากสุนทรียภาพซึ่งสัมพันธ์กับตัวตน ยกตัวอย่างเช่น สำหรับ (งานศิลปะ) เฉพาะที่หรือการแสดง คุณต้องมีประสบการณ์ภายในพื้นที่หรือช่วงเวลาของเหตุการณ์นั้น หากคุณไม่อยู่ในเหตุการณ์ คุณจะไม่สามารถเข้าใจงานศิลปะชิ้นนั้น ๆ ได้ แต่เมื่อผมพูดถึง (งานศิลปะ) เฉพาะชีวิต มันอยู่เหนือกาลเวลา พื้นที่ ความรู้ และการยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง มันเกี่ยวกับมนุษยชาติโดยทั่วไป ทุกสิ่งมีชีวิตจะเข้าใจสิ่งนี้ได้จากการตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเมตตา เป็นต้น

คุณบอกว่าคุณไม่ใช่ทั้งจิตรกร ศิลปิน หรือนักสร้างสรรค์

ผมเป็นแค่มนุษย์คนหนึ่ง ทุกคนล้วนเป็นนักสร้างสรรค์ ผมไม่ได้ขึ้นอยู่กับแวดวงศิลปะ ผมแปรไปตามชีวิต ถ้าหากมันทำให้ชีวิตของผมดีขึ้น ผมจะลงมือทำมัน ผมไม่รอ ต่อให้พวกเขา

When I think of your practice of art and stating it is a ritual, is there a parallel between your approach and Indigenous Art?

I am not an expert when it comes to Indigenous art, but I can see that all primitive creations have the same base: art as a language of communication with each other. Before they had the alphabet, they used imagery such as painting and drawing.

When I make art as ritual, I use art as a medium of expression. For example scientists use numbers to calculate mathematics in order to understand the meaning of the universe. I on the other hand have a lot of imagination, creativity and feeling, so I use art to communicate my philosophy and searching the meaning of life and nature.

In our conversations on the term 'emptiness', you told me: "Emptiness is not a state of mind, but the essence of the mind". Can you kindly explain to me the difference between state and essence?

State of mind is the atmosphere, like the desert. You go to the desert, it is empty, you think this is the emptiness, the state of nothingness, you think you understand emptiness, but the real emptiness is in everything, not only in the atmosphere of silence. Another example: You can stand amidst a big crowd, but you feel really lonely. Once you understand the essence, it never changes, you are one with yourself. Essence of mind is in yourself.

In art we always speak about site-specific works, when works are custom-made for a specific space, room, or area. You prefer the term Life-specific not site-specific. What does it mean?

Life-specific means timeless and selfless. Everyone can understand this, because it is natural with no self-relational aesthetic. For example, with site-specific or performing, you need to have experience in that space and time of the event. If you are not at the event, you don't understand the work. The way I am talking about life-specific is beyond time, space, knowledge and self-centricity. It is about humanity in general. Every living being will understand this through realising in human values, such as love, compassion, etc.

You say that you are not a painter, or artist, or creator.

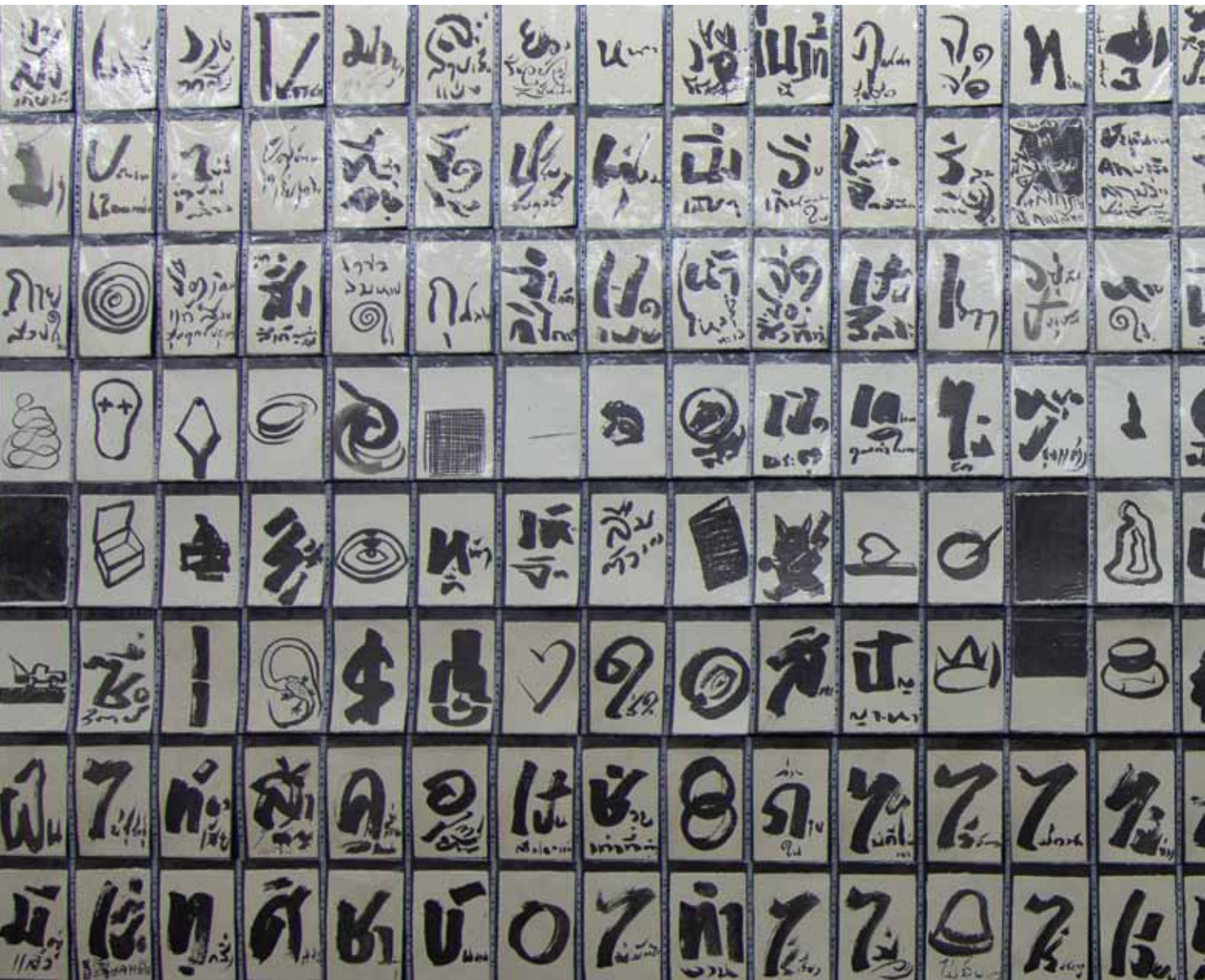
I am only a human being, everyone is a creator. I don't depend on the art scene, I depend on life. Due to the fact that this makes my life better, I do it. I don't wait.

ไม่เรียกมันว่าศิลปะ ผมก็ยังคงทำมันอยู่ดี

ท่วงท่าของพีแปร่ง (เราพบมันในงานศิลปะบนกระดาน ภาพวาด รวมไปถึงงานประติมากรรม) ดูเหมือนจะเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดแสดงนี้ เพราะอะไรคะ

พีแปร่งเป็นสื่อกลางสำหรับผม ผมใช้ภาษา ตัวอักษรต่าง ๆ ในงานศิลปะของผม แต่ไม่เคยใช้แค่ตัวอักษรเพียงอย่างเดียวมาก่อน หรือแค่ตัวอักษรบนพื้นผ้าใบ นี่เป็นครั้งแรกที่ผมได้ลองทำ ผมสนใจการเขียนผู้กันแบบเซน และเมื่อผมเข้าใจมัน ก็ได้รู้กระจ่างว่ามันไม่ได้เกี่ยวกับการวาดภาพ หรือเทคนิคใด ๆ แต่มันเกี่ยวกับช่วงเวลาของการแปรสภาพจากความว่างเปล่า/ความเป็นหนึ่งเดียว ผมเริ่มนั่งสมาธิและแปรสภาพช่วงเวลานั้น สำหรับผม นั่นเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้ภาษาแห่งการแปรสภาพประสบการณ์ทางอารมณ์และการ “ดำรงอยู่”

Even if they don't call it art, I do it, I still do it.

For this exhibition, the gesture of the brushstroke (we find it in the works on paper, the paintings, as well as the sculptures) is fundamental, why?

The brushstroke is a medium to me. I use languages, and letters in my artwork, but have never used only a letter by itself - just a letter on canvas. It is the first time I have used it. I found interest in Zen calligraphy, and the moment I understood it, it was made clear to me that it was not about painting, or any technique, but about the moment of transformation from emptiness/oneness. I started to meditate and transform that moment, That was, for me, the starting point to use the language of transforming emotional and "being" experience.

ฉันเชื่อว่าการไปเที่ยวประเทศญี่ปุ่นเมื่อเดือนธันวาคม ปี 2560 มีอิทธิพลอย่างมากต่อความเข้าใจของคุณในเรื่อง “ความว่างเปล่า” งานชิ้นใหญ่ยาว 8 เมตร ที่ชื่อ “ก้อนหินที่หายไป”, 2560 กล่าวถึงหนึ่งในเหตุการณ์บางอย่างและผลลัพธ์ของมันด้วย

ใช่ครับ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผมได้มีโอกาสเดินทางพาครอบครัวไปเที่ยวที่เกียวโต ประเทศญี่ปุ่น และได้กลับไปสวนเซนริียวอันจิอีกครั้งหนึ่ง หลังจากเมื่อ ๒ ปีก่อนได้ไปเยี่ยมชมมาแล้วรู้สึกประทับใจมาก

ขณะที่นั่งชมสวนหินและระลึกถึงปรัชญาในการสร้างสวนหินว่าเป็นตัวแทนของจักรวาล เหมือนกับก้อนหินแต่ละก้อนเปรียบเหมือนภูเขา หรือโลก ดวงดาวต่าง ๆ ในจักรวาล เขาใช้หินก้อนใหญ่ทั้งหมด ๑๕ ก้อนในการตกแต่งสวนหิน แต่เมื่อเรานั่งนับดูไม่ว่าจะมุมไหนก็แล้วแต่ เราจะค้นพบว่ามันมีเพียง ๑๔ ก้อน ส่วนก้อนหินที่หายไปก็คือตัวคุณเอง เราต้องนับตัวเราเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาลหรือธรรมชาติเมื่อนั้นสังคมจึงสมบูรณ์

ขณะที่ผมกำลังเพ่าคิดคำนึงถึงแนวคิดนี้อยู่ มันทำให้ผมเข้าใจลึกซึ้งถึงความหมายของปรัชญานี้ว่า เมื่อไรก็ตามที่เรานับตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือเป็นก้อนหินที่หายไป เมื่อนั้นเราก็จะกลายเป็นหินก้อนหนึ่งในจำนวน ๑๔ ก้อน และหินก้อนที่ ๑๕ ก็คือความรักความเมตตาต่อคนอื่น นั่นคือส่วนที่ผมเข้าใจมากขึ้น

จากนั้นทำให้นึกถึงเหตุการณ์ก่อนหน้านี้สองวันที่ผมอยู่ที่เมืองโอซาก้า จากที่พักของ ผมจะต้องเดินผ่านสวนสาธารณะที่มีสะพานลอยเพื่อไปยังสถานีรถไฟใต้ดินทุกวัน เรารีบเร่งเพื่อที่จะไปถึงเป้าหมายของโปรแกรมต่าง ๆ จนเราลืมมองสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างทาง ทุกวันผมจะเจอชายชราที่ไร้บ้านนอนอยู่ใต้สะพานด้วยอากาศที่หนาวเย็นเกือบติดลบ และบางวันก็มีหิมะตก ผมเพียงแค่เดินผ่านและก็ตั้งหน้าตั้งตาไปที่จุดมุ่งหมายของผมโดยที่ไม่ได้ใส่ใจว่าเขาจะมีเสื้อฟ้าพ้อหรือเปล่า หรือว่าเขามีอาการรับประทานหรือยัง

ณ เวลาที่ผมนั่งนั่งสงบหน้าสวนหินทำให้ผมเกิดการตระหนักรู้ว่า ก้อนหินที่หายไปก็แท้จริงไม่ใช่ตัวผม แต่มันเป็นความรู้สึกห่วงใย ความรัก ความเมตตาที่ผมควรมีต่อเพื่อนมนุษย์ สิ่งนี้เองที่มันหายไปจากจิตใจผมได้อย่างไร? เมื่อสองวันก่อนทำไมผมไม่รู้สึกละเลยหรือรู้สึกอะไรเลย ก่อนหน้านี้ ผมเพ่ากถามตนเองว่าทำไม? หรือว่าในสังคมปัจจุบันการสูญหายของ “ก้อนหินที่หายไป” นี้กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาไปแล้ว?

ผมเชื่อว่าหน้าที่ของสวนหินและการทำงานศิลปะก็เพื่อการสร้างสรรค์พื้นที่ว่าง “ ” แห่งการตระหนักถึงก้อนหินที่หายไปที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคนให้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง พื้นที่ที่ปราศจากการแบ่งแยกเป็นอิสระจากความรู้และประสบการณ์ของจิตสำนึกที่มีตัวเองเป็นศูนย์กลาง เพื่อการเข้าใจถึงความเป็นหนึ่ง

I believe your visit to Japan in December 2017 had a deep influence on your understanding of “emptiness”. The major eight-meter-long work in our show “Missing Stone”, 2018 speaks of one particular incident and its consequences.

Yes, on December 24, 2017, I had the opportunity to bring my family to Kyoto, Japan, and revisited the Zen garden at Ryōan-ji Temple after an amazing first visit two years ago.

While sitting there admiring the famous rock garden, I recalled the philosophy behind the arrangement of the rocks as a representation of the universe, each rock symbolizing a mountain, earth, or stars. Interesting, with fifteen rocks laid out in the garden, a seated visitor can only see fourteen rocks from any vantage point. The missing stone is indeed the absence of oneself, and we have to perceive the individual self as a part of the universe or nature, for society to be completed.

At the time, I was pondering over this concept and it helped me to gain a deeper understanding of the meaning behind this philosophy. Whenever we see ourselves as a part of society or as the missing stone, only then will we become one of the 14 stones, and the 15th stone is love and compassion for others. I’ve gained a better appreciation of this aspect.

Then, I thought of an incident in Osaka two days earlier. From where we were staying, we had to walk past a park with a pedestrian bridge to go to an underground station. We were always in a hurry to get to our pre-determined destinations and, in doing so, forgot to pay attention to what happened along the way. Every day, I saw an old homeless man sleeping underneath that bridge as the temperatures dropped almost below zero. Sometimes he was even left to endure the snow. I merely strode past him, too absorbed in making my way to our destinations, without considering if he had enough clothes or whether he had food to eat.

As I was sitting there in silent contemplation in front of the rock garden, it dawned on me that the missing stone was actually not the absence of myself, but it was the lack of compassion, love, and loving-kindness that I should have shown towards other humans. How could these disappear so completely? Why didn’t I feel any sorrow or anything at all prior to this? I kept asking myself “why?”. Could it be that the disappearance of this “missing stone” has become the norm in today’s society?

I believe the role of the construction of the rock garden and production of artworks is to create an empty space of “
”, where the awareness of

เดี๋ยวลองธรรมชาติทั้งหมด

ปกติแล้วพระหรือนักบวชจะอยากชักชวนให้ผู้คนเปลี่ยนศาสนา สำหรับงานของคุณ คุณมีความหวังใดสำหรับผู้มาเยี่ยมชมหรือคนที่มาดูหรือไม่ คุณอยากจะเผยแพร่ถ้อยความ หรือโน้มน้าวผู้ชมให้เชื่อในบางอย่างหรือไม่

สมัยที่ผมยังอายุน้อย ผมเคยคิดเช่นนั้น แต่ขณะนี้ไม่อีกต่อไปแล้ว คุณเป็นระบบของธรรมชาติ คุณอาจทำอย่างสุดความสามารถของคุณ แต่คุณไม่อาจคาดหวังให้คนอื่นทำในสิ่งเดียวกับคุณได้ เมื่อคุณเริ่มมีความคาดหวัง คุณสร้างความแตกแยกและความย้อนแย้ง คุณอาจถูกขู่ถ้าหากพวกเขาไม่กลายเป็นสิ่งที่คุณต้องการ

ผมไม่มีความคาดหวังสำหรับอะไรเลย แม้กระทั่งกับตัวเอง ผมไม่คาดหวังว่าจะบรรลุถึงนิพพาน ผมเป็นส่วนหนึ่งของทุกสิ่ง ผมไม่ได้แตกต่างจากคุณ ทุกคนต่างมีคุณค่าของตัวเอง คุณค่าในแบบของตัวเอง คุณไม่สามารถเปรียบเทียบได้ว่าใครดีกว่าใคร หรือร้ายกว่าใคร พวกเราทุกคนล้วนมีลักษณะเฉพาะตน เมื่อคุณเข้าใจความพิเศษของตัวเอง คุณจะเข้าใจคนอื่น ความพิเศษคือความเป็นหนึ่งเดียว ถ้าหากคุณต้องการให้คนอื่นเคารพคุณ คุณต้องเคารพพวกเขาด้วยเช่นกัน นี่ไม่ใช่วัฒนธรรม นี่คือธรรมชาติ ผมเพียงแค่แบ่งปันความคิด ศิลปะ และวิถีปฏิบัติของผม ถ้าหากคุณมีความคาดหวังน้อยลง จิตของคุณจะเป็นอิสระ คุณจะเห็นถึงความงามของทุกห้วงเวลา

ในฐานะผู้ชม ฉันสามารถจินตนาการได้ว่าพวกเขาคงอยากรับบางสิ่งติดตัวกลับไปด้วย ฉันจะเปลี่ยนอะไรได้บ้างคะ ฉันจะไปถึงจุดที่คุณอยู่ได้อย่างไร การนั่งสมาธิเป็นจุดเริ่มต้นใช่หรือไม่

แค่เป็นตัวเองและมีความเคารพในตัวเองและต้องมีความเคารพในคุณค่าของมนุษย์ผู้อื่นด้วยการทำสมาธิช่วยให้คุณมองเห็นทุกอย่างตามแบบที่มันเป็น ไม่ใช่ในแบบที่คุณอยากให้มันเป็น

การทำสมาธิไม่ใช่แค่การนั่งและการอยู่เฉยๆ นั่นเป็นการทำสมาธิตามแบบแผน การทำสมาธิเป็นสิ่งที่คุณพบเจอในจิตของคุณ เหตุและผลของจิตคุณ มันสามารถกระทำได้ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด คุณอาจกำลังเคลื่อนไหวอยู่ก็ได้ คุณต้องเฝ้ามองจิตของคุณ เมื่อคุณแบ่งจุดสนใจไปที่การทำงานของจิต คุณจะได้ผลลัพธ์ที่ช่วยให้คุณเข้าใจความเป็นจริง ทำให้คุณเข้าใจคนอื่น และบรรยากาศของช่วงเวลานั้น ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเริ่มจากจิต การทำสมาธิคือการเฝ้ามองจิตอยู่ตลอดเวลา สภาวะที่แท้จริงของจิตคืออะไร ฉันจะตอบได้อย่างไร นั่นไม่ใช่แค่การนั่ง มันคือการมองทุกอย่างตามที่เป็น

อย่างไรก็ตาม การนั่งสมาธิตามแบบแผนพื้นฐานช่วยให้คุณสงบ นี่ไม่ใช่สิ่งที่ทำหรือเข้าใจได้ง่าย แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ได้ยากจนเกินไป เนื่องจากมันล้วนมีอยู่ในตัวเราอยู่แล้ว

the missing stone is revived in every one of us. It is the space where, in order to understand nature's oneness, one is not separated or free from knowledge and experience of the self-centered consciousness.

Usually monks or priests want to proselytize. With your work, - do you have any wishes for the visitor or the viewer? Do you want to spread a message or convince the audience of something?

When I was young, I thought that way, but not anymore. You are the system of nature. You can do the best you can, but you cannot expect others to do what you do. When you start to have expectations, you create conflict and paradox. You may suffer if they don't become what you want.

I don't have expectations towards anything. Even with myself, I don't expect to attain enlightenment. I am part of everything, I am not different from you, everyone has their own value - their own unique value. You cannot compare who is better, or more evil. We are all unique. The moment you understand your uniqueness, you respect others. Uniqueness is oneness. If you want people to respect you, you have to respect them as well. This is not culture, this is nature. I only share my ideas, my art, and my practice. If you have fewer expectations, your mind is free. You can see the true beauty of each moment.

As a viewer, I can imagine they would like to take something away with them. What can I change, how do I get to the point where you are? Is meditation a starting point?

Just be yourself and have self-respect, and also have respect in other human's value. Meditation can help you to see something the way it is, not the way you want it to be.

Meditation is not about sitting and being silent. That is academic meditation. Meditation is something that you find in your mind, the cause and effect of your mind. It can be carried out in any position, you can even be moving. You have to observe your mind; when you focus how your mind is functioning, you gain the effect that makes you understand reality, and makes you understand other people and the atmosphere of the moment. Everything comes from your mind. Meditation is to observe your mind all the time. What is the real state of my mind? How do I react? That is not just sitting, it is about seeing something as it is.

However, academic meditation helps you to be calm. This is not easy to practice or understand, and it is also not too difficult, because it is already in us.

คุณมีครอบครัวของตัวเองและลูกที่กำลังจะโตเป็นผู้ใหญ่ 2 คน คุณรู้สึกอย่างไรกับเด็กรุ่นใหม่ในด้านของเทคโนโลยีและการใช้สื่อสังคมต่าง ๆ ค่ะ

ผมว่ามันโอเค มันเป็นแค่สื่อกลาง การมีคอมพิวเตอร์หรือเงินทองไม่ใช่ปัญหา ปัญหาคือมนุษย์ใช้มันอย่างไร มันเหมือนมีค้อนนั่นแหละ คุณสามารถใช้มันทำอาหารหรือนำคนก็ได้ มีดไม่ใช่ปัญหา ถ้าคนคิดของมนุษย์ต่างหากคือปัญหา

คุณคิดจะออกคำแถลงการณ์ของตัวเองไหมคะ

ทั้งหมดนี้ไม่ใช่ความคิดของผม มันเป็นความคิดจากธรรมชาติ พวกเราเติบโตอยู่ตลอดเวลา วันนี้ผมคิดเช่นนี้ แล้วพอผมคิดว่า “อ้าว ผมคิดผิด” ผมก็จะเปลี่ยนความคิด คำแถลงการณ์เป็นเหมือนเป้าหมาย ซึ่งความรู้กลายเป็นจิตสำนึก แต่ความคิดของผมคือการไม่มีความรู้ มันคือการค้นหา นั่นเป็นเหตุว่าทำไมผมจึงพยายามว่างเปล่าอยู่ตลอดเวลา คุณอาจเทียบมันได้กับหลอดไฟ มันไม่เสถียร มันวูบไหวตลอดเวลา เช่นเดียวกับความเป็นจริง ความจริงนั้นไม่เสถียร มันเปลี่ยนแปลงทุกช่วงขณะ เมื่อคุณมีคำแถลงการณ์ เมื่อนั้นคุณตายแล้ว ผมเปิดกว้างและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

เมื่อคุณมีความคิดที่ตายตัว ความคิดที่สมบูรณ์แบบ เมื่อนั้นคุณจะมีโลกในอุดมคติ และคุณจะถูกขังจากความคาดหวังของคุณเอง

นี่ทำให้ฉันคิดถึงสิ่งที่นักข่าว เอริกา แวกเนอร์ เขียนถึงฟิลิป รอส นักเขียนที่เพิ่งเสียชีวิตไปเมื่อไม่นานมานี้ ใจความว่า “นี่เป็นลักษณะเฉพาะของศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ กล่าวคือ ผู้ที่ไม่เคยรู้สึกพอใจกับสิ่งที่ตนได้ทำลงไป ผู้ที่ระลึกเสมอว่ายังมีงานต้องทำอีกมาก ไม่ว่าจะได้รับคำชมหรือรางวัลมากมายเพียงใดชั่วชีวิตอันยิ่งใหญ่ ยาวนาน และเปี่ยมพลิตภาพของพวกเขา”⁴

ขอบคุณสำหรับการสัมภาษณ์ที่ยอดเยี่ยมนะคะ และขอถามคำถามสุดท้ายสักนิดค่ะ คุณคิดว่าตนเองมีคำตอบสำหรับทุกคำถามหรือไม่คะ

ผมอาจมีความเข้าใจอยู่บ้างสำหรับคำตอบ แต่นั่นไม่ได้แปลว่าผมต้องถูกเสมอในความคิดเห็นของทุกคน แต่สำหรับตัวผมเอง ผมไร้ซึ่งความขัดแย้ง เมื่อผมเข้าใจเรื่องนี้ ผมสามารถหยุดความขัดแย้งในตนเองและความทุกข์ได้ ผมจดจ่อและคิดอย่างลึกซึ้ง มันไม่เกี่ยวกับการตามหาคำตอบ แต่คือการเข้าใจประสบการณ์ของตัวเองมากกว่า

⁴ ‘Allow for the chaos...let it in’, Erica Wagner, *Financial Times Weekend*, 26/27. May 2018

You have your own family with two almost grown-up children. How do you feel about the younger generation in terms of technology, the use of social media, etc.?

For me, it is okay; it is just a medium. Having a computer or money is not a problem, the problem is how humans use it. It's like a knife: you can use it to cook or to kill people; the knife is not the problem, human attitude is.

Would you consider your own manifesto?

These are not my ideas, these are ideas from nature. We grow all the time. Today I think this, then I think, "Oh, I was wrong," then I change the idea. A manifesto is a goal, where knowledge becomes conscious. But my idea is to have no knowledge - it is about searching, which is why I try to be empty all the time. You can compare it to a light bulb: it is not stable but flickering all the time, it is like reality. Reality is not stable, it operates moment by moment. When you have a manifesto, then you are dead. I am open and learning all the time.

When you have a fixed idea, a perfect idea, then you achieve utopia, but then you suffer from your expectations.

This reminds me of a description the journalist Erica Wagner wrote about the recently departed writer Philip Roth: "This is the mark of the great artist: someone who is never satisfied with what he has done, who always knows there is more work to do, no matter how much praise or how many prizes have been garnered in a long, extraordinarily productive life."⁴

Thank you for this wonderful interview, allow me one last question:
Would you say you have an answer to every question?

I have some understanding of an answer, but it doesn't mean I am correct in everyone's opinion. But, for myself, I am conflict-free. When I understand this, I can end personal conflict and suffering. I focus and think deeply: it is not about finding the answer, but about understanding my own experience.

⁴ 'Allow for the chaos...let it in', Erica Wagner, *Financial Times Weekend*, 26/27. May 2018

ในบทสนทนา ยังคงความว่างเปล่า

โดย กิตติภูมิ อักษรเสือ

อาจารย์และผมตั้งใจไปดูพระอาทิตย์ตกดินที่สวนซึ่งไม่ไกลจากพิพิธภัณฑ์ ศตวรรษที่ 31 พอถึงเวลา ก้องฟ้ากลับปกคลุมไปด้วยเมฆหนา เรายังคงนั่งรอครับ ยังหวังที่จะเห็นพระอาทิตย์ตกดินแม้สักนิดก็คงดี ระหว่างที่รอผมได้ฟังเรื่องเล่าจากอาจารย์ “ผมกับแฟนผมไปดูภูเขาฟูจิที่ญี่ปุ่น แต่เพิกขวันนั้นมีเมฆมาบัง เลยมองไม่เห็นภูเขาทั้งลูก หลายคน ๆ ที่ตั้งใจมาดูก็เสียใจ ผมก็พยายามเดินทางไปที่ภูเขาเพื่อหามุมที่ไม่มีเมฆมาบัง ในระหว่างทางผมเห็นเด็กผู้ชายคนหนึ่ง นั่งถ่ายภาพในมุมที่เหมาะสมสำหรับถ่ายรูปภูเขานี้มาก” แฟนผมจึงลงไปบอกกับเด็กชายคนนั้นว่า “น่าเสียดายนะ ที่วันนี้มีเมฆมาบังภูเขาเลยไม่ได้เห็นความงามของภูเขา” แต่ชายหนุ่มคนนั้นก็กลับตอบมาว่า “ไม่เลยครับ วันนี้ถือว่าโชคดีมากที่มีเมฆมาบัง ทำให้เห็นความสวยงามอีกแบบหนึ่ง เหตุการณ์แบบนี้มันไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย ๆ นะ” พอผมฟังกลับรู้สึกทั้งกับมุมมองของเด็กชายคนนี้นี่มาก ทำให้ผมได้ค้นพบความจริงและความงามของธรรมชาติในแบบที่มันมีอยู่ จริง ๆ แล้วความงามมันไม่ได้ขึ้นกับว่า ความคาดหวังของเราและความจริงมันจะต้องเหมือนกัน เพียงแค่ ณ ช่วงเวลานั้นเราว่างจากความคิดเรา เราก็จะพบความจริงของธรรมชาติที่อยู่ต่อหน้า และความจริงข้างหน้านั้น ไม่สามารถจะปฏิเสธได้เลยว่า มันสวยงามและมอบความสุข มอบคุณค่าให้กับเรามากเพียงใด เราจึงให้ความว่างเปล่าเรื่องราวต่อไปอีกสักพักก่อนที่จะพูดคุยต่อ

There is still emptiness in conversations.

by Kittipoom Aksornsua

Ajarn Kamin and I wanted to watch the sunset at the garden not far from the 31st Century Museum. However, the sky was covered with thick clouds at the hour of sunset. Yet, we decided to keep on waiting, hoping to catch at least a glimpse of it. While waiting, Ajarn Kamin told me one personal anecdote. “When my wife and I visited Mount Fuji, the clouds happened to cover the whole mountain, hiding it completely from us,” he said. “Visitors who came with the hope of seeing the famous peak were all disappointed. I then began to walk around the island, trying to find the best viewing spot where the mountain might be seen through a veil of clouds. As I was roaming, I saw a boy sitting down at a very good location to photograph Mount Fuji. My wife ventured to talk to him, ‘What a shame that the mountain wasn’t visible today because of those clouds, and we aren’t able to appreciate its beauty.’ To which he replied, ‘I don’t think so. I think it is very fortunate that the clouds are covering the whole mountain, enabling us to see another form of beauty. Such a scene is very rare.’ I was really fascinated by the boy’s way of looking at the matter. His answer made me realise the truth and beauty of nature just as it is. In fact, beauty does not necessarily mean that our expectations have to align with reality. What matters is, at that very moment, we empty the mind of all thoughts so as to find the truth of nature right before our eyes. It cannot be argued how much beauty, happiness, and value such truth has to offer us. That’s precisely why we let emptiness carry on telling us a story for some time before we resumed our conversation.

ในวันนั้น พวกเราไม่ได้เห็นพระอาทิตย์ตกดินในแบบที่พวกเราตั้งใจไว้ครับ แต่สิ่งที่เราได้เห็นคือความงามอีกแบบ เห็นว่าทั้งพระอาทิตย์และเมฆ มันก็อยู่ของมันอย่างนั้น แต่เรากลับไปสร้างกฎเกณฑ์ สร้างข้อจำกัดว่ามันต้องเป็นดังที่เราต้องการ มันก็ไม่แปลกที่เราจะไม่พอใจกับมัน แต่หากใจเราว่าง เราจะเข้าใจว่าพระอาทิตย์ก็คือ ความจริง ความงาม โดยที่ความจริงมันก็คงมีอยู่แล้ว ซึ่งตัวเราก็คือความจริง ใจของเราก็คือความจริง และจริง ๆ แล้ว ใจของเรานั้นแหละที่สวยงาม

04.05.2018

On that day, although we did not see the sunset the way we had intended, what we beheld was another form of beauty, in which the sun and the clouds were appreciated just as they were. As a matter of fact, we are the ones who impose upon them our own rules and conditions, forcing them to meet our expectations. It is, therefore, not surprising that we end up feeling unsatisfied whenever things do not go our way. But if our minds are empty, we will understand that the sun is the truth and beauty - a quality that must have been there all along. We are the truth. Our minds are the truth. And, in all actuality, it is indeed our minds that are beautiful.

04.05.2018

เราอยู่กับความสมบูรณ์ในความคิด
จนมองไม่เห็น
ความงามในปัจจุบันขณะ

We are living in the perfect ideas
therefore we cannot see
the beauty in the present moment

2507	: เกิดที่จังหวัด ลพบุรี ประเทศไทย
2511 – 2514	: เข้าศึกษาโรงเรียน จารึกล้อมวิทยา จังหวัดลพบุรี
2515 – 2517	: เข้าศึกษาโรงเรียนประจำ สามมุก คริสเตียนวิทยา จังหวัดลพบุรี : สนใจในพระเจ้า
2518	: ย้ายที่อยู่อาศัยมากรุงเทพฯ : กิ่ง พ.ศ. 2520 เข้าศึกษา โรงเรียนสัตบุทรบำรุงวิทยา กรุงเทพฯ
2520	: สนใจใน “ศิลปะ”
2523 – 2524	: เข้าศึกษาวิทยาลัยช่างศิลป์ กรุงเทพฯ
2524	: เปลี่ยนชื่อจากม่วงจิ้ง แซ่เล่า มาเป็น คามิน เลิศชัยประเสริฐ
2525-2530	: เข้าศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร คณะจิตรกรรมฯ สาขาภาพพิมพ์ กรุงเทพฯ
2525	: สนใจในการถ่ายภาพ : สูญเสียแม่ในอุบัติเหตุ : ท่องเที่ยวยุโรป
2530	: แสดงภาพถ่ายและภาพพิมพ์ ณ.หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับเลือกในฐานะศิลปินดีเด่นรุ่นเยาว์ : ย้ายที่อยู่ไปนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา : ทำงานร้านถ่ายรูป
2531 - 2533	: ทำงานหน้าที่เด็กเสิร์ฟอาหาร
2532 - 2535	: เข้าศึกษา “The Art Student League of New York” : ทำงานในหน้าที่ช่างพิมพ์โลหะให้กับศิลปินอื่นๆ : ออกหัก
2533	: สนใจปรัชญาตะวันออก : ตัดสินใจที่จะเลิกเป็นศิลปิน : เดินทางกลับประเทศไทยครั้งแรก : นวช
2534	: เดินทางกลับประเทศไทยครั้งที่ สอง : แสดงผลงานเดี่ยวชุด “ก เอ๋ย ก โก่” Visual Dhamma Gallery, Dialogue Gallery : สนใจฟิสิกส์
2535	: เดินทางกลับประเทศไทยครั้งที่ 3 : สนใจในงาน ศิลปะเด็ก : ตัดสินใจย้ายกลับมาอยู่ประเทศไทย เป็นการถาวร : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “นิราศไทยแลนด์” CON-Tempus Dialogue Gallery หอศิลป์คณะจิตรกรรมฯ ม.ศิลปากร สีสันศิลปาวาศ
2536	: แสดงเดี่ยวผลงานชุด “ม่วงจิ้ง แซ่เล่า” Dialogue Gallery หอศิลป์แห่งชาติ หอศิลป์คณะวิจิตรศิลป์ ม.เชียงใหม่ : หักข้อบก : มีความรักอีกครั้ง
2537	: แต่งงานกับ “กาวนา เลิศคัมภีร์ศิลป์” : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “อะไรในใจฉัน” : CON-Tempus ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์
2538	: ประทับใจในการอ่านหนังสือ “อุปลมณี” ของหลวงพ่ocha สุภัทโก : สนใจในการนั่งสมาธิ : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “ABC” ที่ บริติช เคาน์ซิล กรุงเทพฯ : สนใจโยคะ : ได้บุตรสาวชื่อ คาริน เลิศชัยประเสริฐ : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “ปัญหา ปัญญา” Visual Dhamma Gallery
2539	: ย้ายที่อยู่มาที่เชียงใหม่ : สนใจต้นไม้ : เป็นครูสอนศิลปะ : ได้มีโอกาสไป Queensland ประเทศออสเตรเลีย
2540	: แสดงเดี่ยวผลงานชุด “ธรรมดา – ธรรมดา” หอศิลป์ คณะวิจิตรศิลป์ ม.เชียงใหม่ หอศิลป์ ตาดู กรุงเทพฯ : แสดงเดี่ยวผลงานภาพถ่ายย้อนหลัง About Photo Gallery
2541	: ก่อตั้ง “โครงการกัณหา” ร่วมกับฤกษ์ฤทธิ์ ตีระวนิช

1964 : Born in Lopburi, Thailand.

1968 - 1971 : Attended school at Jareuk-lom Witthaya, Koksamrong, Lopburi.

1972 - 1974 : Attended boarding school at Samook Christian Withaya, Chonburi.
: Interested in God.

1975 - 1977 : Moved to Bangkok.
: Attended school at Sritabhut Bumroong, Bangkok.

1977 : Interested in Art.

1980 - 1981 : Attended College of Fine Arts, Bangkok, Thailand.

1981 : Changed name from "Muangnging Sae Lao" to "Kamin Lertchaiprasert"

1982 - 1987 : Attended Silpakorn University, B.F.A. in Print making.

1982 : Interested in photography.

1983 : Lost mother from an accident.

1984 : Traveled in Europe.

1987 : Interested in Photographs and Prints. Selected "Outstanding Young Artist of the Year" by the Silpakorn University Art Gallery.
: Moved to New York City, U.S.A.
: Worked at photo shop.

1988 – 1990 : Worked as a busboy.

1989 – 1992 : Attended "The Art Student League of New York".
: Worked as a printer for other artists.
: Broken heart.

1990 : Interested in Eastern philosophy.
: Desired to give up being an artist.
: First time to came back to Thailand.
: Became a monk.

1991 : Second time to came back to Thailand.
: Solo Exhibition GAW ERY GAW GAI at Bisual Dhamma Gallery, Bangkok and Dialogue Gallery, Bangkok.
: Interested in physics.

1992 : Third Time to came back to Thailand.
: Solo Exhibition "Niras Thailand" at Dialogue Gallery, Bangkok and Silom Art Space, Bangkok and The Art Gallery of Faculty of Painting and Graphic Art, Silpakorn University, Bangkok and CON-tempus, The Bangkok Fine Arts Center, Queen Sirikit National Convention Center, Bangkok
: Interested in Children's Art.
: Desired to move back from New York to Bangkok, Thailand for good.

1993 : Solo Exhibition "Muangnging Saelao" at Dialogue Gallery, Bangkok, The National Gallery, Bangkok, and Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University, Chiang Mai.
: Learned how to drive.
: Learned how to love again.

1994 : Solo Exhibition "What's in My Mind" at CON-tempus, The Bangkok Fine Arts Center, Queen Sirikit National Convention Center, Bangkok.
: Married Pawana Lertkhampeesin.

1995 : Impressed by "U-Palamee", the Biographical Book about Luang Poh Cha Supattho.
: Interested in meditation.
: Interested in yoga.
: Solo Exhibition "ABC" at British Council, Bangkok.
: Had first daughter named Karin Lertchaiprasert.
: Solo Exhibition "Problem-Wisdom" at Visual Dhamma Gallery, Bangkok.

1996 : Moved to Chiang Mai.
: Interested in trees.
: Became an art teacher.
: Visited Queensland, Australia.

1997 : Solo Exhibition "Normal & Nature" at Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand, and Tadu Contemporary Art, Bangkok.
: Retrospective Photo/Photo Etching Exhibition, About Photo Gallery, Bangkok.

1998 : "the land project", a project of an artist commune initiated with Rirkrit Tiravanija, Chiang Mai, Thailand.

- 2542 : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา” นำทองแกลเลอรี่, กรุงเทพฯ
: ภัณฑารักษ์ ครั้งแรก “ความจริงช่วยนะ”, ณ ร้านหนังสือเล็กๆ, กรุงเทพฯ
- 2543 : แสดงเดี่ยวชุด “เวลา และประสบการณ์ชุด 2533” นำทองแกลเลอรี่, กรุงเทพฯ
- 2544 : ได้บุตรชายชื่อ “ทิว เลิศชัยประเสริฐ”
: แสดงเดี่ยวผลงานชุด “คนสามัญธรรมดาเฝ้าถือค้อนพระพุทธรูปเจ้า กิลเลสกีคือโพธิ์ (ปัญญาในการตรัสรู้)” นำทองแกลเลอรี่, กรุงเทพฯ
- 2545 : ก่อตั้งอุโมงค์ศิลปะธรรม
: แสดงเดี่ยว “Inner/Outer Gaze” ที่แกลเลอรี่อาร์ท ยู, โอซากา, ประเทศญี่ปุ่น
- 2546 : ได้มีโอกาสไปเมืองเวนิส, ประเทศอิตาลี
: ได้มีโอกาสไปเมืองลิสซาแฮมเมอร์, ประเทศนอร์เวย์
: แสดงเดี่ยวผลงานชุด “คามิน วาเก อัตตา อุปทาน” นำทองแกลเลอรี่, กรุงเทพฯ
- 2547 : อุโมงค์ศิลปะธรรม และโครงการที่นา ได้รวมเป็นมูลนิธิที่นา โดยมีผู้ร่วมก่อตั้ง
คือ คุณกฤษณ์ฤทธิ์ ตีระวนิช และอาจารย์อุทิศ อติมานะ
: “ไร้แก่นสาร” นิทรรศการย้อนหลัง กฤษณ์ฤทธิ์ ตีระวนิช และคามิน เลิศชัยประเสริฐ ณ หอศิลปนิเทศการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2547 - 2548 : แสดงผลงานเดี่ยวนิทรรศการ “นั่ง” ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, Valentine Willie Fine Art Gallery, กัวลาลัมเปอร์
มาเลเซีย, Art U-Room, โตเกียว, ญี่ปุ่น
- 2548 : โครงการความร่วมมือ Srmnet/ the nord land project ร่วมกับ Sssa Jrgensen, Geir Tore Holm และคุณกฤษณ์ฤทธิ์
ตีระวนิช ภายใต้โครงการ Artistic Interruptions- Art in Nordland, เมืองกิลเดสเกอ, นอร์เวย์
- 2549 : พระศุกร์เข้าพระเสารัแรก
: หลงรักการขี่จักรยาน
- 2549 - 2550 : แสดงผลงานเดี่ยวนิทรรศการ “นั่ง (เงิน)” ณ หอศิลป์ ศาลา, กรุงเทพฯ
- 2550 : ได้มีโอกาสไปเมืองปักกิ่ง, ประเทศจีน
: แสดงผลงานเดี่ยวนิทรรศการ “Lifeveryday” ณ กัง แกลเลอรี่, กรุงเทพฯ
- 2551 : ได้มีโอกาสไป เมือง ปูซาน ประเทศเกาหลี
: ได้มีโอกาสไป เมืองเมลเบิร์น ประเทศ ออสเตรเลีย
: แสดงผลงานเดี่ยวนิทรรศการ “Beyond” ณ 100 ต้นสน แกลเลอรี่, กรุงเทพฯ
: ก่อตั้ง พิพิธภัณฑ์ จิตวิญญาณร่วมสมัย ของทศวรรษ ที่ 31 เมืองคานาซาว่า ประเทศญี่ปุ่น
- 2552 : แสดงผลงานเดี่ยวนิทรรศการ เทนิส... (ประติมากรรม), ณ Art-U Room ประเทศญี่ปุ่น และนำทองแกลเลอรี่ ประเทศไทย
: ได้มีโอกาสไป Srmnet/ the nord land project อีกครั้ง เพื่อร่วมจัดงานขึ้นบ้านใหม่ บ้านไทย, ประเทศนอร์เวย์
- 2553 : แสดงผลงานเดี่ยวนิทรรศการ “พิศทัศน์”, ณ กัง แกลเลอรี่, กรุงเทพฯ
- 2554 : ก่อตั้งสภาที่ พิพิธภัณฑ์ จิตวิญญาณร่วมสมัยของทศวรรษที่ 31 เมืองเชียงใหม่
: ห้องปฏิบัติการทดลองของพิพิธภัณฑ์ จิตวิญญาณร่วมสมัยของทศวรรษที่ 31 เมือง ชิคาโก เป็นศิลปินในพำนักที่ School
of the Art Institution of Chicago ทำการสอน ทำกิจกรรมและจัดแสดงผลงานร่วมกับนักศึกษากว่า 100 คน ณ Sullivan
Gallery, เมืองชิคาโก ประเทศอเมริกา
: ได้มีโอกาสไปเมือง โบคุม ประเทศเยอรมันนี
: ได้มีโอกาสไปเมือง Guangzhou, ประเทศจีน
: หลงรักใน facebook
- 2555 : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “ก่อนเกิด-หลังตาย” (จิตรกรรม) นำทองแกลเลอรี่, กรุงเทพฯ ประเทศไทย
- 2556 : “สภาวะที่ไร้ซึ่งการดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง” พิพิธภัณฑ์ จิตวิญญาณร่วมสมัยของทศวรรษที่ 31, หอศิลป์วิทยานิเทศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- 2557 : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “ก่อนเกิด-หลังตาย” (ประติมากรรม) นำทองแกลเลอรี่, กรุงเทพฯ และ Art U-Room ประเทศญี่ปุ่น
- 2558 : ไม่มอดิต ไม่มีปัจจุบัน ไม่มีอนาคต (การแสดงที่ปราศจากการแสดง) บังสมาธิ ณ Palais de Tokyo ประเทศฝรั่งเศส
- 2559 : แสดงเดี่ยวผลงานชุด “ปัจจุบันขณะ ที่ไร้กาลเวลา” ใหม่เอี่ยม พิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัย, เชียงใหม่
- 2560 : “การเชื่อมต่อของจักรวาลโดยจิตวิญญาณ fractal” โดยการ สกไฟฟ้า BTS, กรุงเทพฯ
- 2561 : แสดงเดี่ยวผลงานชุด : “ ” ที่ Chan+Hori Contemporary, สิงคโปร์
: “พิพิธภัณฑ์ จิตวิญญาณร่วมสมัยของทศวรรษที่ 31 (สยามเมืองยิ้ม)” วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ ประเทศไทย
: “ไม่มีพระอาทิตย์ขึ้น - ไม่มีพระอาทิตย์ตก” ไทยแลนด์ เบียนนาเล กระบี่ 2561 ประเทศไทย
- 2019 : “พิพิธภัณฑ์ จิตวิญญาณร่วมสมัยของทศวรรษที่ 31 (การตระหนักรู้ด้วยตัวเอง คือการกระทำ), Sharjah เบียนนาเล 14 :
Leaving the Echo Chamber, Sharjah, UAE.

- 1999 : Solo Exhibition "Anijang Thukkhang Anata" at Numthong Gallery, Bangkok.
: First-time curator for "Moment of Reality", at Little Bookstore, Bangkok.
- 2000 : Solo Exhibition "Time & Experience 1990" at Numthong Gallery, Bangkok.
- 2001 : Solo Exhibition "The Ordinary man is a Buddha, Passion is bodhi, the wisdom of enlightenment" at Numthong Gallery, Bangkok.
: Had a son, named Thiew Lertchaiprasert
- 2002 : Found Umong Sippadhamma, Chiang Mai, Thailand.
: Solo Exhibition "Inner/Outer Gaze" at Gallery ART U, Osaka, Japan.
- 2003 : Visited Venice, Italy.
: Visited Lillehammer, Norway.
: Solo Exhibition "Kamin Vata Atta Upatan" at Numthong Gallery Bangkok.
- 2004 : Umong Sippadhamma and "The Land Project" became "the land foundation", with co-founders Rirkrit Tiravanija and Uthit Atimana.
: "Nothing" A Retrospective by Rirkrit Tiravanija and Kamin Lertchaiprasert at Chiang Mai University Art Museum, Chiang Mai, Thailand.
- 2004 - 2005 : Solo Exhibition "Sitting" at Bangkok Art Gallery, Bangkok, Thailand, Valentine Willie Fine Art Gallery, Kuala Lumpur, Malaysia, and Art U-Room, Tokyo, Japan.
- 2005 : Collaboration with Sorfinset/ the nord land project with Sssa Jrgensen, Geir Tore Holm and Rirkrit Tiravanija, under the Artistic Interruptions- Art in Nordland project, Gildeskl, Norway.
- 2006 : Totally lost.
: Fell in love with riding a bicycle.
- 2006 - 2007 : Solo Exhibition "Sitting (Money) 2004-2006" at Tadu Contemporary Art Bangkok, Thailand
- 2007 : Visited Beijing, China.
: Solo Exhibition "Lifeworthyday" at Tang Gallery, Bangkok, Thailand.
- 2008 : Visited Pusan, Korea.
: Visited Melbourne, Australia.
: Solo Exhibition "Beyond" at 100 Tonson Gallery, Bangkok, Thailand.
: "31st Century Museum of Contemporary Spirit", Kanazawa, Japan.
- 2009 - 2010 : Solo Exhibition "Beyond...(Sculpture), Art-U-Room, Tokyo, Japan and Numthong Gallery Bangkok, Thailand, Art Forum, Singapore.
: Visited Srrnset/ the nord land project for the opening of The Thai House in Norway.
- 2010 : Solo Exhibition "Wrong Place", Tang Contemporary Art, Bangkok, Thailand.
- 2011 : Founded "31st Century Museum of Contemporary Spirit (station), Chaing Mai, Thailand (www.31century.org)
: 31st Century Museum of Contemporary Spirit (Laboratory @ Chicago), Artist-in-Residency at School of the Art Institute of Chicago; lecturer, workshop, exhibition (in cooperation with six students), Sullivan Gallery, Chicago, USA.
: Visited Bochum, Germany.
: Visited Guangzhou, China.
: Fell in love on Facebook.
- 2012 : Solo Exhibition "Before Birth After Death" (Painting), Numthong Gallery, Bangkok, Thailand.
- 2013 : "Non-Being by Itself", 31st Century Museum of Contemporary Spirit, The Art Center, Chulalongkorn University, Bangkok.
- 2014 : Solo Exhibition "Before Birth After Death" (Sculpture), Numthong Gallery, Bangkok, Thailand, and Art U-Room, Tokyo, Japan.
- 2015 : No past No present No future, (Perform without Perform), Meditating at Palais de Tokyo, Paris, France.
- 2016 : Solo Exhibition : The Timeless Present Moment, at Mai lam Contemporary Art Museum, Chiang Mai, Thailand.
- 2017 : "Universal Connection by Spiritual fractal" by wapping a BTS Skytrain, Bangkok, Thailand.
- 2018 : Solo Exhibition : " " at Chan+Hori Contemporary, Singapore.
: "31st Century Museum in Bangkok (Land of Smile)", at Poh-Chang Academy of Arts, Bangkok, Thailand.
: "No Sunrise - No Sunset", Thailand Biennale Krabi 2018, Krabi, Thailand.
- 2019 : "31st Century Museum of Contemporary Spirit" in Sharjah (Perception Itself is Action), Sharjah Biennial 14 Leaving the Echo Chamber, Sharjah, UAE.

ผู้ช่วย ประติมากรรม

นเรศ บุญชู
สถาพร วงศ์มา
สิปปภาส ปิ่นทอง

ผู้ช่วย จิตรกรรม

สหกันท์ ประไพพาณิชย์

ผู้ช่วย วัตถุอาร์ต

อานนท์ นงศ์ยาว

ถ่ายภาพ

อานนท์ นงศ์ยาว
อรุณ เพิ่มพูนโสภณ
กรวิทย์ ศรีสุขสมวงศ์
Lee Dong Sheng

3D

วรรณชัย วงษ์ตะลา
กัณติ กุสาวดี

ออกแบบสูจิบัตร

วันเอก จันทรทิพย์

“ไม่มีพระอาทิตย์ขึ้น ไม่มีพระอาทิตย์ตก”

ขอบขอบคุณ

ชวน กุเกิ้ลลูน
รอง กุเกิ้ลลูน
สุริยา อินพันศิริรัตน์
กฤษณ์ จิระนันท์
สุพรรณษา เจริญสุข
กรวิทย์ ศรีสุขสมวงศ์
ไพโรจน์ สุขธนิต
ไพศาล สุขธนิต
บริษัท 3 ก อาร์คิเทค แอนด์ คอนสตรัคชั่น
บริษัท หนึ่งการเหล็ก

กำกับภาพ

อานนท์ นงศ์ยาว

ควบคุมกล้อง / ตัดต่อ

ศิวะ เมฆสุวรรณ

ผู้ช่วยกล้อง

ณัฐชนน โพธิ์จรัส

ควบคุมการสร้าง

ปฐมนพศ์ มานะกิจสมบูรณ์

โพสต์ โปรดักชั่น

บริษัท ไวท์ไลน์ สตูดิโอ จำกัด

ภัลเลอรีส์

ชัยรัช ไตรสารศรี

บทความ

Marjorie Chu
Khai Hori
Lisa Polten
กิตติภูมิ อักษรสี
คามิน เลิศชัยประเสริฐ

แปลบทความ

พริยาภา พุ่มสงคราม

เรียบเรียง/แก้ไข บทความ

กฤษณ์ ศรีระกิจ
Daniel Mattes

ขอบขอบคุณ

Angeline Chan - Director and Partner
Khai Hori - Curatorial Director and Partner
Lisa Polten - Director
Bradley Foisset - Business Development Manager
Deborah Lim - Assistant Curator
Sera Law - Gallery Manager
Master Wang Shi
อาจารย์ชัยชล ไทยเขียว
อาจารย์บุญคง วรรณโร
น้ำทอง แซ่ตั้ง
Jean Michel Beurdeley
อังกฤช อังวรียะโสภณ
Sawai Kiyo
Chen Jiazi
กิตติมา จารุประสิทธิ์
ดร.ฐิติพงศ์ นวลเลิศพร
ศศวรรณ จิราจุส
สมชัย สังวัฒนา
กาวานาและลูก ๆ

นิทรรศการ

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ - ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑

พิธีเปิดนิทรรศการ

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

Chan+Hori Contemporary

Exhibition Venue : Block 9, 9 Lock Road,
Gillman Barracks, Singapore 108937

คามิน เลิศชัยประเสริฐ

๑๐๐/๖ หมู่ ๑๐ ซ.วัดอโงอ ๑๑
ก.สุเทพ ต.สุเทพ อ.เมือง
เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

kamin@thelandfoundation.org
www.31century.org
www.thelandfoundation.org

ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ

“ ” (ว่าง)
จัดทำโดย คามิน เลิศชัยประเสริฐ
พิมพ์เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์ คลังวิชา จำกัด กรุงเทพฯ
ขนาด ๓.๕ x ๑๐ นิ้ว
พิมพ์ ๔ สี จำนวน ๒๔๔ หน้า
ลงบนกระดาษ Smooth Vanilla ๑๖๐ แกรม
จำนวนพิมพ์ ๘๐๐ เล่ม
ISBN 978-616-485-093-4

ไม่สงวนลิขสิทธิ์ ๒๕๖๒

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนจิตรกรรม (สวนรถไฟ)
ถนนมิตรภาพ สาย ๒ แขวงจตุจักร เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ - ๒๕๓๖ - ๒๕๐๐ ต่อ ๓๑๑๒
โทรสาร ๐ - ๒๕๓๖ - ๒๕๐๐

นิทรรศการ

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ - ๑๐ มกราคม ๒๕๖๒

หนังสือสนับสนุนโดย:

Rika Dila

CHAN
+ HORI

CHAN + HORI CONTEMPORARY

NOVA | CONTEMPORARY

FLYNOW

Assistants Sculpture

Narets Bunchoo
Sathaporn Wongma
Sippaphas Pinthong

Assistant Painting

Sahapanh Prapaipanich

Assistant Video Art

Arnont Nongyao

Photography

Arnont Nongyao
Aroon Peampoonsopon
Korawit Srisuksomwong
Lee Dong Sheng

3D

Wanachai Wongtala
Geerati Gusawadee

Catalogue Design

Wonaek Juntaratip

No sunrise No sunset Project

Acknowledgements

Chuan Phukaoluan
Rong Phukaoluan
Suriya Umpansirirata
Krit Jiwantaprawat
Supansa Chareonsuk
Korawit Srisuksomwong
Phairot Sukhontamat
Paisarn Sukhontamat
3 Kor Architect and Construction
Nhung Karn Rek

Director of Photography

Arnont Nongyao

Camera Operator / Editor

Siwat Maksuwan

Camera Assistant

Natchanon Pothijak

Producer

Pathompong Manakitsomboon

Post Production

White Light Post Co., Ltd.

Colorist

Chaitawat Thrisansri

Articles

Marjorie Chu
Khai Hori
Lisa Polten
Kittipoom Aksomsua
Kamin Lertchaiprasert

Article Translation

Piriyapa Putsongkram

Article Edits

Kritchnun Srirakit
Daniel Mattes

Acknowledgements

Angeline Chan - Director and Partner
Khai Hori - Curatorial Director and Partner
Lisa Polten - Director
Bradley Foisset - Business Development Manager
Deborah Lim - Assistant Curator
Sera Law - Gallery Manager
Master Wang Shi
Ajarn Chatchol Thaikheaw
Ajarn Bringkop Vora-urai
Numthong Sae Tang
Jean Michel Beurdeley
Angkrit Ajchariyasophon
Sawai Kiyo
Chen Jiazi
Kittima Chareeprasit
Dr.Thitipong Navalertporn
Sasawan Chirayus
Somchai Songwattana
Pawana and our children

Exhibition:

28 July 2018 - 24 September 2018

Opening Reception

28 July 2018

Chan+Hori Contemporary

Exhibition Venue : Block 9, 9 Lock Road,
Gillman Barracks, Singapore 108937

Kamin Lertchaiprasert

100/6 Moo 10, Soi Wat Umong 11,
Suthep Rd., T. Suthep, A. Muang,
Chiang Mai, 50200

kamin@thelandfoundation.org
www.31century.org
www.thelandfoundation.org

Catalogue Information

“ ” (Empty)
Operated by Kamin Lertchaiprasert
Print in February 2019
Clung Wicha Press Co.Ltd., Bangkok
Size 7.8 X 10 inch
Colour 244 Pages
On Smooth Vanilla 160 g
Edition 800 copies
ISBN 978-616-485-093-4

No copyrights 2019

Buddhadasa Indapanno Archives

Vachirabenjatas Park, Nikom Rot Fai Sai 2 Rd.,
Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand
Tel. +662 936 2800 Ext. 7112
Fax. +662 936 2900 Mobile : 095 707 8375

Exhibition:

25 August 2018 - 10 January 2019

Catalogue Suport by:

Rika Dila

NOVA | CONTEMPORARY

FLYNOW

พระอาทิตย์ไม่ขึ้น – พระอาทิตย์ไม่ตก / No Sunrise – No Sunset, 2018
Fiberglass, Oil paint and Video Installation : Time 18 minutes, Woman Sculpture : 145 x 58 X 34 cm

พระอาทิตย์ไม่ขึ้น พระอาทิตย์ไม่ตก

ยายสา เป็นตัวแทนสัญลักษณ์ของความรักและการรอคอย เธอรอคอยคนที่จากไป เพื่อออกเดินทางไปค้นหาสัจจะ และได้สัญญาว่า เมื่อเขาพบสัจจะแล้วจะกลับมาหาเธอ ก่อน พระอาทิตย์ตกเธอจะมายืนรอคอยเขากลับมา ณ ที่ตรงนี้ทุกวัน

สัจจะคืออะไรและอยู่ที่ไหน? อยู่ภายนอกหรือว่ามันมีอยู่แล้วภายในจิตใจของเราทุกคน นั่นคือ ความรักความเมตตา การเปลี่ยนแปลง ความตาย ความว่าง หรือความเป็นหนึ่งเดียว

พระอาทิตย์ไม่ขึ้น พระอาทิตย์ไม่ตก เพราะมันไม่เคยเคลื่อนที่แต่โลกหมุนรอบตัวเอง เรามองโลก อย่างที่เราต้องการ โลกจึงกลายเป็นอย่างที่เราเป็น แต่เมื่อไรที่เรามองโลกตามความเป็นจริง เราจะเห็นความงดงามในทุกสิ่งตามธรรมชาติอย่างที่มีมันเป็น

ผลงานชิ้นนี้(Life-specific)ต้องการนำเสนอโลกคู่ขนาน ระหว่างโลกปรมาตมกับโลก สมมุติสัจจะ พร้อมทั้งสร้างความตระหนักรู้สภาวะที่ปราศจากกาลเวลาและไร้การยึดมั่น ตัวตน เป็นการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ว่างภายในกับพื้นที่ว่างภายนอก ระหว่างคุณกับฉัน

No Sunrise No Sunset

Yai Sa is the symbol of love and awaiting. She has been waiting for someone she loves who left her to search for the ultimate truth and promised her he would return to her when he finds it. Every day, she stands at this same point waiting for him.

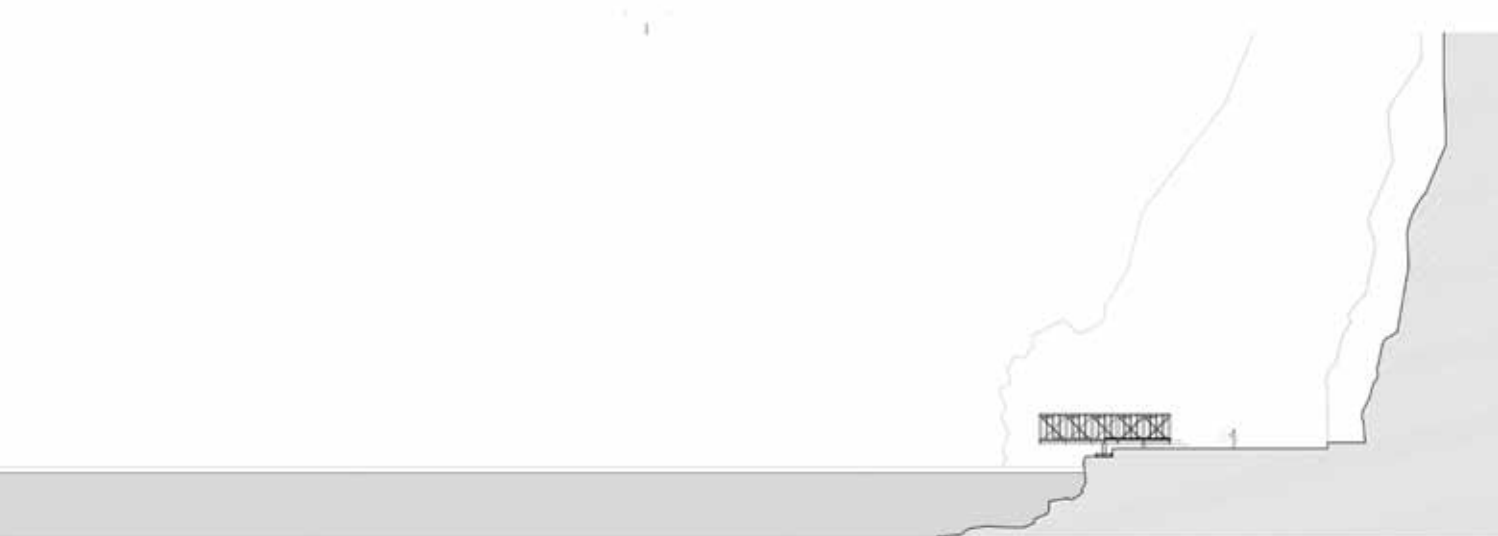
What is the ultimate truth? And where is it? Is it extrinsic? Or is it already has in our mind? Is it love, mercy, change, death, emptiness, or oneness?

No Sunrise No Sunset because the sun doesn't move, but the world is spinning by itself. We see the world as the way we want, so the world is like the way we are. Since we see the world as the way it is, we will see the beauty and virtue of its nature.

This project is life-specific represents the parallel world between the world of ultimate truth and that of illusion. It is also creates the awareness of the conditions of timeless moment and non self attachment. That is a connection between inner and outer space (subjective and objective), you and me.

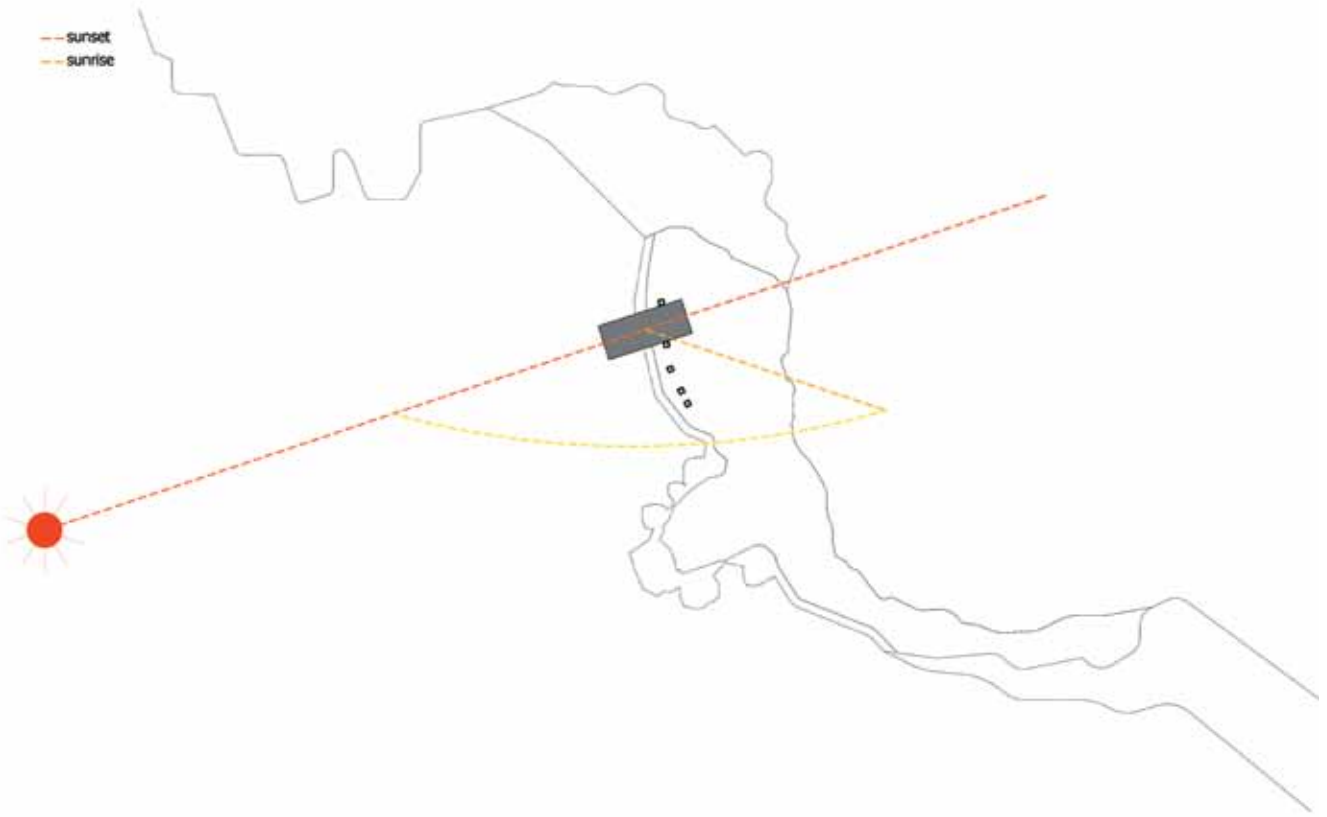
22 November 2017

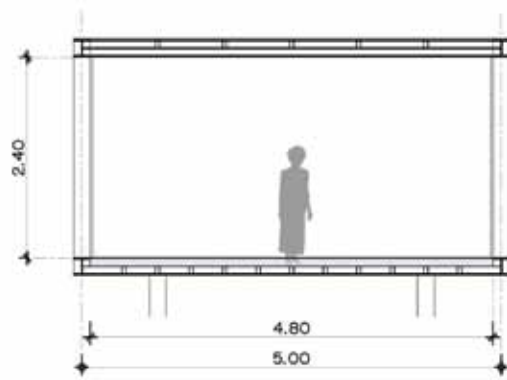

— sunset
— sunrise

SECTION

Thailand Biennale, Krabi 2018, Edge of the Wonderland. Project : No Sunrise No Sunset
Artist : Kamin Lertchaiprasert, Suriya Umpansiriratana Photo : Aroon Peampoonsopon

Thailand Biennale, Krabi 2018, Edge of the Wonderland. Project : No Sunrise No Sunset
Artist : Kamin Lertchaiprasert, Suriya Umpansiriratana Photo : Aroon Peampoonsopon

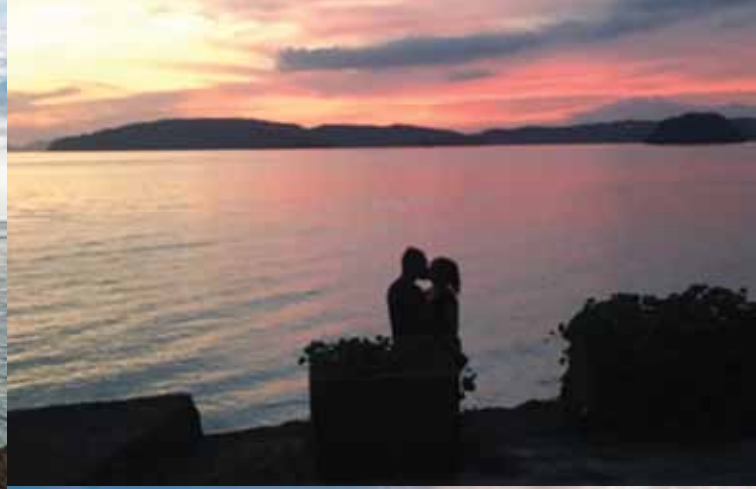

Thailand Biennale, Krabi 2018, Edge of the Wonderland. Project : No Sunrise No Sunset
Artist : Kamin Lertchaiprasert, Suriya Umpansiriratana Photo : Aroon Peampoonsopon

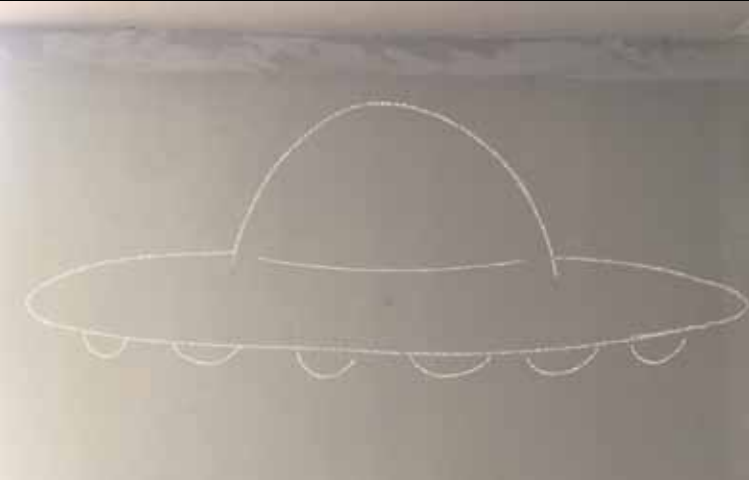

ME
THE
SUN

ทุกขณะ	Every moment
คือ	is
ปาฏิหาริย์	miracle
อยู่ก็ไม่	Not afraid
กลัว	to live
ตายก็ไม่	Not afraid
กลัว	to die

เหนือพ้นจิตสำนึก Beyond the conscious

เมื่อ When
ไฟดับ black out
ปัญญาญาณ intuition
เกิด happens

七
の
た
り
の
り

จุดนิ่งแห่งเต๋า Static state of Tao

การหยั่งเห็นนี้ This perception
หรือตื่นรู้อย่างสม่ำเสมอต่อ this constant awareness of
สิ่งที่กำลังเป็นอยู่จริง what is
มีเจตจำนงของมันเอง has its own will
การหยั่งรู้นั่นเอง this perception itself
คือ is
การกระทำ action

“

”

จางจื่อ	Zhiang zi
หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต	Luang Pu Mun Bhuridatto
พระอาจารย์ชา	Phra Ajarn Cha
พระอาจารย์พุทธทาสภิกขุ	Phra Ajarn Buddhadasa
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)	Phra Brahmagunabhorn (P.A.Payutto)
อาจารย์ติช นัท ฮันห์	Thic Nhat Hanh
ท่านดาไลลามะ	Dalai Lama
อาจารย์เชอเกียม ตรุงปะ	Chogyam Trungpa
อาจารย์ซุนริว ซูซูกิ	Sunryu Zusuki
อาจารย์โกเอ็นก้า	S.N. Goenka
ท่าน จ.กฤษณมูรติ	J. Krishnamurti
อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์	Albert Einstein
มาซาโนบุ ฟูกูโอกะ	Masanobu Fukuoka
มหาตมะ คานธี	Mahatma Gandhi
มุฮัมหมัด ยูนุส	Muhammad Yunus
มาแซล ดูชอมป์	Marcel Duchamp
ฯลฯ	etc.

ไม่มีวิธีใดเป็นพิเศษ There is no special way
ในการปฏิบัติที่แท้จริง in true practice.
เธอต้องค้นหาวิธีของตัวเอง You must find your own way.

